

Hallefwoerchten an d'Welt setzen an op konkreet Froen net äntweren!

(Brouhaha)

M. Fernand Kartheiser (ADR) | D'Äntwert ass, datt Dir haut hei ...

M. Dan Biancalana (LSAP) | Dann nennt e Land!

M. Fernand Etgen, Président | Här Kartheiser, ech bieden Iech, an der Zukunft all Är Interventiounen an engem ugemooenen Toun ze maachen, wéi dat sech an dësem Haus gehéiert. Ech soen Iech Merci. An da ginn ech d'Wuert un den Här Mëtzelstandsmi- nister Lex Delles.

M. Lex Delles, Ministre des Classes moyennes | Just fir déi Diskussioun do direkt wëllen am Keim ze erstécken: All déi Aiden, déi gemaach gi sinn, sief et fir d'Indepen- danten iwwert de Ministère des Classes moyennes oder all déi aner Aidé wéi zum Beispill d'Aide coûts non couverts, iwwert déi mer haut schwätzen, d'nämmlecht awer och de Fonds de relance, wou och do d'Indepen- danté mat en Consideratioun geholl ginn, si mam Här Minister Dan Kersch zu deem Moment ofgeschwat ginn a sinn och do echangéiert ginn, fir déi esou kënnen en place ze setzen.

Une voix | Très bien!

M. Lex Delles, Ministre des Classes moyennes | Just fir dat eng Kéier kënnen ze soen.

Op där anerer Säit, mengen ech, wier et ganz einfach: Déi Diskussioun hei misst guer net sinn, wa mer kéinten den Här Reding froen, dee feste Member ass fir Är Sensibilitéit an der Kommissioun, dee leider awer all déi Proposen, déi jo esou dramatesch elo grad hei vun Iech erkläert gi sinn, leider an der Kommissioun ni ugeschwat huet. Da sinn ech jo sécherlech frou, wa mer an der nächster Kommissioun da kënnen mam Här Reding als Vertrieeder vun der ADR doriwwer schwätzen, wann et Iech esou ënnert den Neel brennt.

Plusieurs voix | Très bien!

(Brouhaha)

M. Sven Clement (Piraten) | Do kann ee weinstens per Visio derbäisinn!

M. Fernand Etgen, Président | Merci dem Mëtzel- standsminister. An dann huet nach den Här Yves Cruchten d'Wuert gefrot.

M. Yves Cruchten (LSAP) | Jo, entschëllegt, dass ech elo net hei zu deem Cabaretstéck hei ka bäidroen, mee ech wollt eigentlech just dem Kolleg Marc Spautz villmools Merci soe fir seng Motioun, well och wa se e bësse banal schéngt, se ass extreem wichteg. Well effektiv, mir därefen net mengen, dass mam Enn vun de Moosnamen ëmmer alles direkt an der Rei ass, mee dass mer effektiv mussen de Fokus halen op Problemer, déi och nom Enn vun de Moosnamen nach kéinten entstoën.

An ech sinn immens frou, dass de Minister vum Mëtzelstand, den Här Delles gesot huet, dass en dat selbstverständlech géif maachen zesumme mat der ganzer Regierung an da gegebenefalls och nach eng Kéier an d'Kommissioun géif komme respektiv an d'Chamber, fir iwwer eventuell aner Hëllef oder aner Projeten ze diskutéieren, wéi mer dann deenen Entrepreneuren, déi kéinte leiden, ënnert d'Äerm gräifen.

Ech soen duerfir dem Marc Spautz nach eng Kéier villmools Merci. Déi Motioun hei ass ganz wichteg an déi kritt selbstverständlech d'Ënnerstëtzung vun der LSAP.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Cruchten. An dann nach eng Kéier - ganz lues wannechgelift - den Här Kartheiser.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Här President, ech wollt eigentlech just Iech soen: Natierlech ginn ech Iech komplett Recht an där Remark, déi Der gemaach hutt. Ech wollt Iech just soen: Et ass schwéier, fir sech verständlech ze maachen, wann 59 oder 56 Kolleegen hei jaitzen, wann ech schwätzen.

(Hilarité)

M. Sven Clement (Piraten) | Genau 59!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Wann déi 56 Kolleegen géifen héiflech nolauscheren, bräicht ech meng Stëmm net ze erhiewen.

Dat gesot, wëll ech selbstverständlech och soen, datt d'ADR déi Motioun vum Här Spautz absolutt ënner- stëtzt. Ech soen Iech Merci.

M. Sven Clement (Piraten) | 58, well den Här Reding ass net do!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kartheiser.

Da kënnen mer elo zum Vott vun der Motioun kommen. Kënnen mer dës Motioun à main levée ofstëmme?

(Assentiment)

Vote sur la motion 1

Wie mat der Motioun d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Domadder ass dës Motioun eestëmmeg ugehall.

4. 7473 - Projet de loi relative au patri- moine culturel et modifiant :

1° la loi modifiée du 4 mars 1982 a) portant création d'un Fonds culturel national ; b) modi- fiant et complétant les dispositions fiscales tendant à promouvoir le mécénat et la philan- thropie ;

2° la loi modifiée du 25 juin 2004 portant réor- ganisation des instituts culturels de l'État ;

3° la loi modifiée du 18 juillet 2018 concernant la protection de la nature et des ressources naturelles ;

4° la loi du 17 août 2018 relative à l'archivage

Mir kommen elo zum Projet de loi 7473 iwwert de kulturelle Patrimoine. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: d'Madamm Octavie Modert, den Här André Bauler, d'Madamm Lydia Mutsch, den Här François Benoy, den Här Fred Keup, d'Madamm Nathalie Oberweis, den Här Sven Clement. An d'Rapportrice, déi honorabel Madamm Djuna Bernard, huet elo d'Wuert fir hire Rapport. Madamm Bernard, wannechgelift.

Rapport de la Commission de la Culture

Mme Djuna Bernard (déi gréng), rapportrice | Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wéi ech 2019 hunn dierfen d'Presidence vun der Kulturkommissioun untrieden, hunn ech mech als studéiert Histori- kerin scho ganz besonnesch op een Dossier gefreet an dat war dës neit Patrimoinengesetz.

Vis-à-vis vun eisem kulturellen Ierwe fillen ech mech dankbar an humble, fir Iech dës Gesetz kënnen virstellen, mäin éischte Gesetzesrapport zu esou engem Sujet ze halen an dass mer haut dës Meilestee kënnen zesumme stëmmen.

Eist kulturellt Ierwe reflektéiert d'Geschicht vun eisem Land, vun dësem Territoire, vun de Mënschen, déi hei gelieft hunn an nach liewen. Et ass e siichtbaart Zeeche vun eiser gemeinsamer Vergaangenheet an

domadder en Deel vun eiser Identitéit. Dowéinst schwätze mer haut an hei eeben net just vun alen Haiser oder Schiebelen am Buedem. Nee, et geet bei dësem Gesetz ëm net méi an net manner wéi ëm e wichtige Facteur vun eisem Zesummeliewen, vun eiser sozialer Kohäsioun.

An dësem Bewosstsinn reegelt d'Gesetz, wat ech Iech haut dierf virstellen, den Ëmgang mat eisem materielle wéi immaterielle Kulturierwen. Et reegelt den Ëmgang domat am Sënn vun der Nohaltegkeet, fir dass déi kommend Generatiounen och nach vun der histore- scher Architektur, den archeologesche Schätz am Buedem oder vun de Gebräich vun deemools profi- téiere kënnen.

D'Reform vum Patrimoinengesetz geschitt ënner dräi groussen Ziler:

Éischtens gëtt hei eng méi modern a ganzheetlech Konzeptioun vun eisem Patrimoine définéiert an applizéiert. D'Gesetz huet esou den Usproch, fir an dësem Beräich kloer an transparent Prozedure fir déi verschidden Acteuren a Verantwortlech ze definéieren.

Zweetens sollen an dësem Text sämtlech Dispositiounen zum kulturelle Patrimoine regroupéiert ginn. Ech kommen zu engem spéidere Moment op déi véier verschidde Beräicher zréck, ëm déi et hei geet.

An drëtzens geet et an dësem Gesetz drëms, dass mer déi international Konventiounen an d'Traitée ronderëm den Denkmalschutz gesetzlech ëmsetzen, déi Lëtze- buerg och an der Vergaangenheet scho ratifizéiert huet.

Här President, dass dës Gesetz néideg ass, kann een och unhand vun e puer Zuele festmaachen: 47 %, dat ass d'Steigerung vun der Zuel vun national geschützte Gebaier an de leschten zéng Joer. 21, dat ass den Zouwuess u Personal vum Service des sites et monu- ments säit 2008. An zu gudder Lescht 39, dat ass d'Zuel vun de Joren, déi dat aalt Gesetz elo a Kraaft ass.

Et gesäit een also, dass sech an de leschte Jore vill gedoen huet beim Patrimoine, mee dass de gesetz- leche Kader der Entwécklung hannendrugelaf ass, beziéungsweis sech eigentlech net beweegt huet.

Och wa mer iwwert d'Grenze vun eisem Land eraus kucken, gesi mer, dass eis däitsch Nopere bei hirem Kulturgutschutzgesetz vun 2016 an d'franséisch Nopere mat hire substanzialen Ännerungen am Code du patrimoine 2016 an 2021 scho maassgeeblech Schrëtt an hiren Approche zur Protektioun vum Patri- moine geholl hunn.

D'Konventioun vu Faro war e wichtige Startpunkt fir d'Aarbechten un dësem Gesetz. Si setzt souzesoen de moderne Standard vum Denkmalschutz op internati- onalem Plang. Zum engen gëtt an dëser Konventioun den Ënnerschied vun de véier Volete vum kulturellen Ierwe gemaach. Zum anere gëtt den effentlechen Inte- ressi um Schutz vum Patrimoine aus verschiddene Richtungen ofgeleet, notament aus enger histore- scher, enger kënschtlerescher, eng wëssenschaftlecher an enger politescher Dimensioun.

D'Essenz vun dëser Konzeptioun vum Patrimoine léisst sech mat de Wieder vum Françoise Benhamou gutt erëmginn: « Le patrimoine relève [...] du passé, il en raconte l'histoire et nous mène au présent dont il nourrit la créativité. » Am Géigesaz zu fréier ënner- sträicht eng modern Virstellung vum Kulturierwen och den Aspekt vun der Valoriséierung, dat heescht d'Fro, wéi de Patrimoine net nëmme kann erhalen ginn, mee wéi e kann notz- an erfuerbar gemaach gi fir eng méiglechst grouss Zuel vu Leit - haut an an der Zukunft.

Dat steet am Géigesaz zu fréieren Approchen, déi méi op eng reng Konservéierung beziéungsweis Protek- tioun vu Sitten a Monumenter fokusséiert waren.

Och wann et vill Neierunge gött, ännert dës Gesetz eng grundsätzlech Aufgabeverdeelung net. D'Roll vum Staat ass et och weiderhin, fir de kulturelle Patrimoine, dee vu nationalem öffentlichelem Interêt ass, ze conservéieren an ze schützen. D'Gemege behalen hir Kompetenzen a Verantwortlechkeete fir Gebaier, déi op lokalem Plang schützenswäert sinn.

Wann de Kär vun engem Gesetz ëm d'Geschicht geet, da wëll ech hei awer och kuerz op d'Geschicht vun dësem Gesetz agoen. Den Denkmalschutz ass sécher en Thema, wat d'Gemiddler beschäftegt, an dat net eréischt an de leschte Joren. Iwwert déi lescht Joerzénge gekuckt, sinn de wirtschaftlechen an demografesche Wuesstem sécher déi driewend Facteuren, firwat de Schutz vum Patrimoine zu Lëtzebuerg ënner Drock geréit. Nieft Verloschter gouf et awer och zum Deel ganz flott archeologesch Entdeckungen, déi de Räichtum vun eiser Geschicht dokumentéieren.

A leider ass et awer och d'Realitéit, dass dës Fouillé Schwierigkeeten op organisationellem wéi finanziellem Plang vun esou munch Projekte mat sech bruecht hunn. Scho viru ronn 20 Joer gouf et duerfir e Reform-projet. An dëse Projet de loi 4715 hat et bis wäit an déi parlamentaresch Prozedur gepackt, mee sollt awer schlussendlech ni adoptéiert ginn.

Ënnert der Madamm Modert als Kulturministeresch gouf dunn 2012 eng wegweisend Etüd vum François Deseilles zum Denkmalschutz zu Lëtzebuerg an Opdrag ginn, déi wichteg Erkenntnisser fir d'Aarbecht vun haut mat sech bruecht huet.

2015 huet mäi geschätzte Kolleeg André Bauler eng Interpellatioun zum Thema an dësem héijen Haus ugefrot, déi e breede politesche Konsens erginn huet, dass op dësem Sujet dréngend misst nei legiferéiert ginn. Mee och an der Zivilgesellschaft, wou sech Biergerinitiativen zesummefannen, fir op d'Zerstéierung vun ale Gebaier opmierksam ze maachen, an notament mat Succès eng Petitioun lancéiert hunn, déi mir den 21. Oktober 2020 diskutéiert hunn.

Kolleeginnen a Kolleegen, vun der Geschicht vum Gesetzesprojet vun haut kommen ech dann elo op säin Inhalt. Dat neit Patrimoinengesetz beschäftegt sech, wéi gesot, mat véier Voiete vum kulturellen Ierwen, op déi ech elo kuerz wäert agoen.

Deen éischte wär de Volet vum Patrimoine archéologique. Hei ass eng vun deene wichtigsten Ännerungen de Prinzip vun der Archéologie préventive. Si ass an der Valletta-Konventioun verankert, déi Lëtzebuerg 2016 approvéiert huet.

De Paradigmewissel, deen hei an der Archeologie vollzu gött, ass dee vun enger reaktiver zu enger proaktiver Philosophie. Amplaz dass d'Archeologen eréischt nodréiglech bei zufälligen Entdeckungen an an der Urgence mussen mat hirer Aarbecht ufänken, gött op eng systematesch archeologesch Evaluatioun vun den Terraine gesat, déi scho während der Planungsphas vun engem Projet ka stattfannen. Esou ginn déi deier an onprevisibel Baustoppe verhënnert, wéi mer se haut kennen. Esou ergëtt sech méi Previsibilitéit a Sécherheet fir all déi Concernéiert. Fir dëse Changement ze erméiglechen, ginn opgrond vun eisem historeschen a wëssenschaftleche Wëssen sougenannt „Zones d'observation archéologique“ définéiert, innerhalb vun deenen d'Bauprojekte fir d'éischt archeologesch evaluéiert ginn a wou dann - wann et néideg ass - Buedemonstrierungen oder Sondéierungsgruuewen duerchgefouert solle ginn.

Allerdéngs war et dem Legislatuer hei wichteg, Garde-fouen anzabauen, fir d'Prozedure méiglechst iwwerschaubar a kleng ze halen. Esou ass de Bau vu Gebaier an Infrastrukturen, déi net méi déif wéi 50

Zentimeter sinn, vun der archeologescher Evaluatioun ausgeholl.

An da gött et och fix Delaie fir preventiv Archeologie. Dës beläfe sech am Prinzip op sechs Méint, kënnen awer am Accord mam Propriétaire op zwielef Méint verlängert ginn, wann d'Entdeckungen dat rechtfertegen.

Fir dësen Deel zur Archeologie ofzeschléissen, wollt ech awer nach zwee Punkten uféieren. Deen éischte betrëfft de Centre national de recherche archéologique, dee mat dësem Gesetz zum Institut national de recherches archéologiques gött an deem seng Attributiounen méi breet opgestallt ginn, fir sengen neie Responsabilitéite gerecht ze ginn.

An déi zweet Remark betrëfft den Inventaire vum archeologesche Patrimoine. Dësen Inventaire ass natierlech virgesi wéi och bei deenen anereren Deeler vum Patrimoine. En ass awer am Géigesaz zum Patrimoine architectural net ouni Weideres fir e breede Public accessibel, dës ganz einfach, well soss eventuell Schatzsucher sech kéinten ermontert fillen, fir selwer de Spuet an de Grapp ze huelen an illegal Fouillen duerchzuféieren.

Net méi spéit wéi haut hat eis Kulturkommissioun d'Méiglechkeet, fir d'Vestigen zu Schieren ze besichen.

Ech wëll op dëser Plaz profitéieren, fir der Ekip vum CNRA e grouse Merci ze soe fir déi flott Visitt an hir engagéiert Aarbecht am Alldag.

Une voix | Très bien!

Mme Djuna Bernard (déi gréng), rapportrice | Léif Kolleeginnen a Kolleegen, vun der Archeologie kommen ech eriwuer bei den zweete groussen Deel vum Gesetz. An dat ass de Patrimoine architectural, also dat, wat mir an der Vergaangenheet klasescherweis als den Denkmalschutz bezeechent hunn.

En enorm wichtegt Dokument an dësem Beräich ass d'Granada-Konventioun vun 1985, déi mat dësem Gesetz endlech och zu Lëtzebuerg ëmgesezt ka ginn. Och hei fënnt sech de Paradigmewissel, deen dës Gesetz mat sech bréngt.

An der aktueller Prozedur war et nämlech esou, dass national relevant Gebaier an Denkmäler opgrond vun eenzelnen Demandé klasséiert goufen. Oft war dat de Fall, wann e Gebai zum Beispill de Besëtzer gewieselt huet oder wann den Zoustand sech schonn dramatesch verschlechtert huet. Esou konnten och an der jéngster Vergaangenheet Gebaier net gerett ginn, well d'Fro vum Klassement sech einfach ze spéit gestallt huet.

Mat dem neie System wiessele mir och hei op e proaktive Schutz eriwuer. Op Basis vu kloren an eenheetlechen Definitiounen a Krittäre gött nämlech zukünfteg e wëssenschaftlechen Inventaire fir all Gemeng erstallt. Op där Basis gött da Gemeng fir Gemeng e Règlement grand-ducal ugeholl, deen déi Gebaier schützt. Domat verschwënnt dann och de Besoin fir den Inventaire supplémentaire als Virstuf zum vollwäertegen Klassement. Zousätzlech heizou féiert d'Gesetz d'Notioun vun de „Secteurs protégés d'intérêt national“ an, e Parallelismus zum Naturschutzgesetz, deen zum Zil huet, fir en Ensembl vu Gebaier ze schützen, fir esou e Gesamtbild ze erhalen. Als Ganz gekuckt, bréngt déi nei Prozedur och erëm vill Previsibilitéit, kloer Prozeduren an Transparenz mat sech a steet domat am Kontrast zur aktueller Virgeeënswies.

Natierlech wäert dee Wiessel eng gewëssen Zäit an Usproch huelen. An dofir kommen ech gläich nach eng kéier drop zrëck. Mee ëmgekéiert gekuckt ass dat en Effort, dee sech enorm lount, fir an der Zukunft

eng kéier viru de Won ze kommen, anstatt em permanent hannendrunzelafen.

Fir eise gebaute Patrimoine an der Tëschenzäit ze beschützen a weider Verloschter ze verhënnern, gesäit dat neit Gesetz nämlech dann de Mechanismus vum „Filet de sécurité“ vir. Dës gesäit vir, dass ab dem Akraafttriede vum Gesetz all Propriétaire vun engem kommunal geschützte Gebai de Minister spéitstens bei der Demande vun der Baugeneemegung muss informéieren, falls en d'Gebai ofrappen oder ëmbaue wëllt. Esou kann d'Gebai dee Moment - falls néideg - nach an d'Klassementsprozedur kommen.

Mir haten an der Kulturkommissioun d'Méiglechkeet, d'Ekip vum Service de l'inventaire ze besichen an eis hir Aarbecht erklären ze loosse. Mat vill Fangerspëtzegefill, Rigueur an Disziplin schaffe si an deene kommende ronn zéng Joer, fir dass dësen neie System ka Realitéit ginn.

Bei der Inventariséierung vun de Gebaier a Sitten ass et vun enormer Wichtigkeet, fir sämtlech concernéiert Acteuren, déi verschidde Ministèren, d'Gemengen, d'Bierger an eviderenterweis d'Propriétaire vun de Gebaier matanzebeziehen an ze héieren. Mat anere Wieder: D'Transparenz ass ganz wichteg an engem Beräich vun engem kollektive Gutt an awer och vu wichtige individuelle Grondrechter wéi deem op Eigentum.

Dofir gött bei all Gemeng, wou den Inventaire gemaach gött, och eng Enquête publique gemaach, fir dass d'Biergerinnen an d'Bierger hir Aweise kënnen afléisse loosse. An deem Kontext ass och d'Sensibiliséierung an d'Informatioun iwwert dat neit Patrimoinengesetz eng ganz wichteg Aarbecht an Aufgab, déi och zesumme vun de staatlechen Institutionen an de Gemenge kann a soll wouergeholl ginn. De Service des sites et monuments leet schonn haut immens vill Wäert op dësen Deel vun der Aarbecht, wouvu mir eis als Kommissioun konnte bei eiser Visitt iwwerzeegen.

Zum Patrimoine architectural bleift fir de Rescht just nach ze soen, dass och den zoustännegen Service des sites et monuments nationaux den Numm an d'Missiounen geännert respektiv erweidert kritt. En heescht an Zukunft dann „Institut national du patrimoine architectural“.

Ech kommen elo zum drëtten Deel vum Gesetz, dem Patrimoine mobilier. Bei dësem Beräich geet et beispillsweis ëm Objete wéi Biller, Mëzen, Statuen oder historesch Miwwelen, déi vun nationalem Interêt sinn. Bis haut huet et an dësem Beräich, dee viru allem fir de Konschthandel an d'Muséeën wichteg ass, un enger kohärenter Legislatioun gefeelt. Dat war ëmsou méi problematesch, well den internationalen Handel mat esou Objeten a Konschtwierker an de leschte Joren a Joerzénge immens zougeholl huet, wat logescherweis och ëmmer méi Kulturgidder aus illegale Quellen an de Marché mat eragezunn huet. Och an dësem Beräich setze mir hei europäesch an internationalen Texter ëm.

Mat déi gréissten Ännerung ass d'Aféierung vun engem Certificat de transfert fir verschidde Kategorien u kulturellen Objeten, deen eng legal Zirkulatioun dovunner soll erméiglechen. Da gött och den Import vun Objete verbueden, déi illegal exportéiert goufen, entweder aus engem EU-Memberland oder aus engem Land, wat d'Unesco-Konventioun oder d'Konventioun vun Den Haag ënnerschriwwen huet. Zu gudder Lescht ginn dann am Beräich vum mobile Patrimoine nach d'Garantie d'État an d'Garantie de restitution gereegelt, déi ënner anerem fir eis Muséeën wichteg sinn.

De véierte Beräich a leschte Beräich vum Gesetz concernéiert dann eise Patrimoine immatériel, deen an

der Unesco-Konvention verankert ass. En ëmfaasst Praktiken, Traditionen, Wëssen an Knowhow vu Communautéiten, Gruppen oder Einzelen, déi vun nationalem Interêt sinn. Fir Iech Beispiller ze nennen: d'Eemaischen, d'Schueberfouer oder d'Sprangpressesioun. Hei gëtt mat dësem Gesetz en Inventaire vun dësem schützenswäerten Ierwen etabléiert.

Här President, ech hu probéiert, Iech dësen dach groussen a komplexe Projet a senger graffe Linne virzestellen. Ech kommen elo nach zu de verschiddenen Avisen, déi mer erakuten. Well et der vill waren, kann ech leider just kuerz drop agoen a verweise fir den Detail op mäi schrëftleche Rapport. Herno kommen ech dann zu den Aarbechten an der Kulturkommission.

De Staatsrot huet a sengem éischten Avis vum 9. Juni 2020 d'Iddi vun enger Moderniséierung vun de besteende Reegelen an eng Vereinfachung vun de Prozeduren begréisst. En huet och d'Ëmsetzung vun den internationale Konventionen ënnerstëtzt an novollzunn. Gläichzäitig goufen et awer och eng ganz Rëtsch vun Oppositions formelles, déi sech ronderëm verschiddenen Theeme regroupéiert hunn. Dëst waren d'Onkloerheet vun de penale Sanktiounen am ursprënglechen Text, d'Diskussion ronderëm de Prinzip vun der Égalité de traitement an der Egalitéit virun den effentlechen Chargen, dann awer och nach d'Virkaftsrecht vum Staat an d'Recoursméiglechkeete géint déi am Gesetz festgeschriwwene Prozeduren.

An hirem nächsten Avis am Mee 2021 war déi héich Kierperschaft an der Lag, de Gros vun den Oppositionen opzehiewen, huet awer zwou neier opgeworf op Basis vun den Amendementen, déi mer hinnen eragereecht hunn.

A sengem zweeten Avis complémentaire war de Staatsrot dunn an der Lag, fir sämtlech Oppositions formelles opzehiewen.

Wéinst de juristeschen Aspekter vun dësem Theema krute mir och Avice vun den Autorités judiciaires. Och hei waren d'Haapttheemen d'Recoursméiglechkeeten, d'Kloerheet an d'Transparenz vun de Prozeduren, d'Virkaftsrecht vum Staat an d'Indemniséierung vun de Propriétaires.

Da kommen ech elo bei d'Beruffskummeren: D'Chambre des Métiers weist sech besuergt iwwert den Impakt vun der Archéologie préventive op de sensibelen Immobiliemarché, wënscht sech méi selektiv Krittäre fir de Patrimoine architectural an dréckt sech kritesch zu dem Droit de préemption vum Staat aus.

D'Chambre de Commerce lueft d'Ziler vum Text an ënnersträicht d'Wichtigkeet vum Kulturierwen als Attraktionsfacteur fir eist Land, zum Beispill beim Tourismus. Se suergt sech awer ëm zousätzlech administrativ Hürden a kritiséiert, dass d'Hallschent vun de Käschte fir d'Preventivarchéologie vun de Propriétaires ze droen ass.

D'Chambre des Notaires reflektéiert an hirem Avis vill iwwert dat staatlecht Virkaftsrecht, wënscht sech méi prozedural Kloerheet an dréckt hir Besueg aus, dass dëst Gesetz d'Rechter vun de Propriétaires aschränke kéint.

Dann zu de Gemengen: De Syvicol huet en éischten Avis am Februar 2020 eraginn an e komplementären Avis am Abrëll 2021. De Gemengesyndikat gesäit net nëmmen de Besoin fir en neit Gesetz, e fënnt souguer, dass et héich Zäit gouf. E mécht sech allerdëngs Suergen ëm verschiddenen Deeler vum Projet de loi, notament beim Patrimoine archéologique, wou e fënnt, dass d'Zones d'observation archéologique kéinten zu engem hemmende Facteur

am Bau ginn. E wënscht sech dofir eng méi pragmatesch Approche ronderëm d'Archéologie préventive.

Dann ënnersträicht de Syvicol och, dass falls eppes vun nationalem Interêt fonnt gëtt, d'Fraisen och komplett vum Staat sollen iwwerholl ginn. Am Beräich vum Patrimoine architectural fënnt de Syvicol, dass d'Kreatioun vun de Secteurs protégés d'interêt national vum Staat kéint genotzt ginn, fir de Gemengen eng Mesure de protection opzeleeën. De Syvicol ënnersträicht dofir, dass e bei der Kreatioun vun dëse Secteuren misst consultéiert ginn. E begréisst awer och no den éischten Amendementen vun der Kommission, dass d'Gemengen elo och an der Lëscht vun deene sinn, déi de Klassement beziéungsweis den Deklassement vu Kulturgidder kënnen ufroen.

De Syvicol wënscht sech dann och, dass d'Interëten an d'Obligatiounen vun de Gemengen bei der Ëmsetzung vun dësem Gesetz net vergiess ginn a fuerdert e Gemengevertrieder vun der zukünftiger Kommission fir den Denkmalschutz. Zu gudder Lescht hätt de Syvicol och gär déi nei Reglementer mam Projet de loi gesinn.

Da kommen ech bei d'Avisen vun den Experten am Beräich vum Patrimoine. Den Ordre vun den Architekten an den Ingenieuren begréisst dësen ambitiësen Text, notament wéinst der Previsibilitéit vun de Prozeduren. E weist awer drop hin, dass de Service de l'inventaire déi néideg Moyene brauch, fir seng Aarbecht gutt kënnen ze maachen a plädéiert dofir, dass de Secteur Guiden an Informatiounen zur Verfügung gestallt kritt, fir déi nei Prozedure richteg ausféieren ze kënnen.

D'Denkmalschutzkommission COSIMO begréisst de Paradigmewissel vun dësem Gesetz an ass iwwerzeugt, dass d'Archéologie préventive d'Prozedure beim Baue ka beschleunegen. Si leet e grouse Wäert op eng staark Sensibiliséierungskampagne ronderëm déi nei Prozeduren a fënnt, dass den Denkmalschutz an der Verfassung misst verankert ginn.

De Mouvement patrimonial lueft d'Simplifikatioun vun de Prozeduren sou wéi d'Kohärenz an d'Previsibilitéit, déi dëst Gesetz mat sech bréngt, wënscht sech awer nach méi e staarken Iwwergangsregimm.

D'ICOM, d'Vereenegung vun de Muséeen, begréisst dëst Gesetz, wënscht sech e Fonds pour le patrimoine culturel mobilier et immatériel a suggeréiert méi Personal a budgetär Mëttelen, fir d'Missionen vun de Mesurë ronderëm de Patrimoine mobilier besser begleeden an assuréieren ze kënnen.

D'Associatioun vun de Muséeen an dem Tourisme ferroviaire begréisst d'Gesetz, mee fënnt, dass dat mobilitt Kulturierwen am Beräich vun der Eisebahn an dem industrielle Patrimoine méi explizitt hätt kënnen ernimmt ginn.

Ech wëll op dëser Plaz deene villen Organisatiounen, Interessevertriedungen a Kummere Merci soe fir hir Avisen an hir Remarken zu dësem Text an ech verweisen, wéi gesot, fir de weideren Detail op mäi schrëftleche Rapport.

Ier ech zum Schluss kommen, wëll ech Iech d'Aarbechten an der Kulturkommission net virenthalen. Den 30. August 2019 huet d'Kulturministesch Sam Tanson de Projet de loi deposéiert. Den 3. Oktober 2019 krut d'Kulturkommission den Text presentéiert an huet mech als Rapportrice designéiert.

Nom éischten Avis vum Staatsrot vum 9. Juni 2020 hu mir am Hierscht an e sëllege Sätzungen innerhalb vun der Kommission geschafft an dunn am Dezember 2020 eng Serie Amendementen ugeholl. Den Avis complémentaire vum Staatsrot koum am Mee 2021, an am Juli huet d'Kommission eng weider Serie vun Amendements parlementaires ugeholl.

Den 13. Januar vun dësem Joer hu mer den zweeten Avis complémentaire vum Staatsrot sowéi d'Reglementer analyséiert. De 27. Januar vun dësem Joer huet d'Kommission dunn de Rapport vun dësem Gesetz ugeholl.

Erlaabt mer op dëser Plaz, de Membere vun der Kommission e grouse Merci ze soe fir hir konstruktiv an engagéiert Mataarbecht, besonnesch d'historesch Erfahrung mam Theema an déi dozougehöreg Sensibilitéit vu verschiddenen Memberen hu maassgeblech derzou bäigedroen, dass dëst Gesetz haut ënnert dëser Form ka gestëmmt ginn.

Erlaabt mer awer och, der Kulturministesch Sam Tanson an hire verschiddenen Beamten am Kulturministère e grouse Merci ze soe fir hir Fachkenntnisser an hir pedagogesch Approche, fir mat eis déi ganz komplex Prozeduren ze diskutéieren, awer virun allem fir hiren dagdeeglechen Asaz fir dës wichteg Cause.

Dem Carole Cloeser e ganz grouse Merci fir de Support an d'Aarbecht, grad du wéi mer e relativ sportlechen Tempo virgeluecht hunn, an och mengem engagéierte Mataarbechter an Historikerkolleg Ben Zenner fir seng tatkräfteg Ënnerstëtzung an dësem Rapport.

Här President, Madamm Ministesch, léif alleguer, ech hoffen, ech konnt Iech mat dësem Rapport en nützlechen Iwwerbléck ginn iwwert dat neit Gesetz zum Schutz vun eisem nationale Kulturierwen, en Ierwen, wat d'Identitéit vun eisem Land ausmécht a wat déi verschidde Kulturen a Communautéite reflektéiert, déi eisen Territoire an de leschte Joerhonnerte bewunnt a gestalt hunn. Dës Spure vun eiser Geschicht gëllt et och weider, wëssenschaftlech opzeschaffen, touristesch ze erschleissen, kulturell wäertzeschätzen a politesch ze schützen.

Merci fir d'Nolauschteren a fir Ären Engagement an dëser Debat.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools der Madamm Rapportrice Djuna Bernard.

An als éischte Riedner ass déi honorabel Madamm Octavie Modert agedroen. Madamm Modert, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

Mme Octavie Modert (CSV) | Merci, Här President. Mir wëlle wëssen, wie mir sinn. Mir sollte wëssen, wie mir waren. Eis gebaute Vergaangenheet weist eis dat esou einfach an esou gräifbar an hëlleft eis, eis selwer ze verstoen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, eis architektonesch Baukultur mat hirem Interieur, eis archeologesch Schätz, eis immateriell Traditionen an eist Wëssen hëllefen eis, eis Vergaangenheet ze kennen an domadder eise Wee an d'Zukunft a seng Gestaltung ze erkennen. Et ass sécher eng Bréck zwëschen Vergaangenheet an Zukunft an och e gemeinsaamt Band vu Mateneen, vun enger inklusiver Identitéit, déi net ausschléisst, mee verbënnt.

Historesch Bausubstanz huet Séil. Et si keng séilelos Këschten, déi all d'selwecht sinn. Si fërdert d'Zesummeliewen an de sozialen Zesummenhalt. Dat ass besonnesch nom Covidbroch ganz wichteg an der Gesellschaft.

Nohaltegkeet: Et ass bal e Schlagwuert ginn a gëtt scho bal iwwerstrapazéiert gebraucht, mee beim Kulturierwen, dem Denkmalschutz, der Denkmalfleeg, der historescher Bausubstanz, do ass de Begrëff ubruecht.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'CSV ass fir den Denkmalschutz an d'Denkmalfeeg. Si ass derfir, datt d'Gesetz vun 1983 novelléiert gëtt a sprécht sech duerfir fir dëst Gesetz iwwert de kulturelle Patrimoine, iwwert d'Kulturierwen aus, och wann et net iwwerall perfekt ass. Mee et bréngt awer néideg Neierungen an nei Uluechten am Denkmalschutz a fir all Kulturierwen, déi hautdesdaags si mussen.

Ech hat 2015 hei op der Chambertribün bei der Interpellatioun vum André Bauler, deem d'Rapporteurin och schonn ernimmt huet, eng Rei Leitinnen an Neiorientierungen opgezielt fir en neit Gesetz iwwer e kulturelle Patrimoine: sou zum Beispill verschidden Eebene bei de Schutzmoosnamen, niewent deem nationalen, wéi bis elo och, e kommunale Schutz oder e lokalen; d'Previsibilitéit duerch en Ex-ante-Schutz an duerch preventiv Archeologie; Objektivitéit mat Krittären - et si se gi virdrun, et gi se och elo, mee se waren net am Gesetz festgeschriwwen; Inventariséierung; an individuelle Schutz an e Secteurschutz; e Gesetz iwwer en archeologesche Patrimoine a fir den CNRA, deem 2011 gegrënnt ginn ass; e Label als Auszeichnung fir klasséierte Patrimoine, well et ass eng Auszeichnung, an och nach aner Saachen.

Déi Linne sinn am neie Gesetz ermëtzefannen, och dat ass e Grond fir d'CSV, fir hir Zoustëmmung dozou ze ginn. Jo, fir dat neit Gesetz ass vill Aarbecht geleescht ginn, elo an och während Jore virdrun, ugefaangen - et ass zum Deel opgezielt ginn - virun 20 Joer, wéi punktuell Ännerungen an der Chamber deposéiert gi sinn. Mee ech war duerno der Meenung, et sollt ee méi wäitgoend Ännerunge maachen a mir hunn an der Chamberskommissioun amendéiert, zesummen analyséiert an diskutéiert. Mee mat villen Upassungen an engem besteeënden Text gëtt deem och net méi lieserlech an dunn hunn ech fonnt, e ganz neien Text wär besser. Ausserdeem bräichte mir eng ganz nei Uluecht an nei Konzepter. An esou ass dann och ënner anerem d'Étude de droit comparé vum François Desselles, deem d'Djuna Bernard ernimmt huet, beoptraagt ginn an 2013 erauskomm.

Haut hu mir en neie Projet de loi, deem d'Kulturministerin Sam Tanson 2019 deposéiert huet. An all deenen, déi gehollef hunn, datt dat neit Gesetz zustane komm ass, wëll ech e Kompliment an e grouse Merci ausdrécken. Et si vill Hänn iwwer vill Joren, an d'Konzeptioun an d'Redaktioun, déi ware glat net evident. Duerfir, Madamm Minister, huet Äre Mataarbechter/innen an deene vu viregte Ministeren e grouse Luef mat. Ech weess, datt esou e laangt an och groust Gesetz keng einfach Saach ass an net am Handëmdréie geschriwwen an ausgeduecht ass. Merci all deene Bedeelegten, ob Mataarbechter oder Ministesch an hir Virgänger, Deputéiert an all de ville consultativen Organer, déi sech grad hei bei dësem Gesetz eng onheemlech Méi gemaach hunn, mat detailléierten a konstruktive Virschléi. Merci Iech!

Et sinn och vun 2007 un en ettlech Viraussetzunge geschaaft ginn, ouni déi dëst neit Gesetz net fonctionéiere kéint. Nodeem ech Uerdnung an de Fonds pour les monuments historiques bruecht hat, si vun 2008 un déi sougenannte Begeueung vu Sites et monuments zesumme mat de Gemengenautoritéit gemaach ginn, well mat där Bewäertung konnt dunn zu engem Ex-ante-Schutz iwwergaange ginn an zu méi Previsibilitéit.

Mam deemoolegen Inneminister, dem Jean-Marie Haldorf, hat ech uitgemaach, beim Opstelle vun den neie PAGen an de Gemengen den Denkmalschutz mat anzebeizen. Dat ass geschitt an et ass an d'Gemengen-Amenagementsgesetz ageschriwwen ginn, wat 2015 ënner sengem Nofollger gestëmmt ginn ass, deem och hei sëtzt.

Och d'Inventoriséieren ass et am Ufanksstadium ginn - Ufankstadium wuel, mee ginn -, esou wéi vereenzelt preventiv Ausgruewungen. Dat sinn nei Premissen, déi elo natierlech an dësem neie Gesetz e legale Kader kritt hunn, well deem hate se virdrun net.

Jo, et war schonn e wäite Wee an et hunn e puer Generatiounen Ministere mat dru geschafft. Dir, Madamm Tanson, hutt dunn de Gesetzesprojet virun zwee an engem-hallewe Joer kënnen deposéieren an hei an d'Chamber bréngen. A mir hunn an ettleche Kommissiounssitzungen, wéi d'Djuna Bernard scho gesot huet, vill Diskussiounen geféiert, Erklärungen kritt an Ännerungen gemaach. An elo kënnst de Gesetzesprojet haut zu sengem Ofschloss.

Ech wëll Iech, Djuna Bernard, als Presidentin vun der Kulturkommissioun an als Rapporteurin vum Gesetz, och e grouse Merci ausdrécke fir d'Féierung vun de Kommissiounssitzungen, mee och fir Äre Rapport vum haut. Dir hutt d'Dispositiounen vum Gesetz an Ärem mëndleche Rapport gutt an detailléiert haut duergestallt. An dat ass net einfach an där kuerzer Zäit, well et ass, wéi mer scho gesot hunn, e laangt Gesetz mat villen Neierungen, déi een net allegueren am Detail hei kann opzielen. Si wäeren et derwäert, mee et kann een et net maachen. Si sti schrëfflech do. Dat ass sécher eng Aarbecht, déi eng Kéier muss gemaach ginn.

Mee Dir hutt eis natierlech och bei eppes anerem elo gehollef. Dir hutt eis dervun dispenséiert, datt mir et nach eng Kéier hei sollen opzielen. Och duerfir villmools merci, mir brauchen net méi dorobber anzegoen.

Och, Dir Dammen an Dir Hären, ginn ech net weider méi op déi grouse Virdeeler fir Liewensqualitéit, Kulturtourismus, handwierklech Aktivitéiten, wirtschaftlechen Impakt an esou weider an, déi natierlech e Patrimoinengesetz, mee virun allem och de Schutz vum Patrimoine mat sech bréngt an de Patrimoine, dee mer domadder weise kënnen.

Mee ech wëll awer soen, datt de Patrimoine liewe muss, och fir virun ze liewen. A fir dra ka gelieft ginn, muss e sech och weiderentwéckele kënnen oder reafektéiert ginn. Och dat war virdu schonn ëmmer de Fall. Valoriséieren ass also awer net nei. Do muss ech der Rapportrice e bësse widderstrieden. Ech konnt dat och an der Kommissioun scho soen. Natierlech steet et elo expressis verbis am Gesetz, mee d'1983er-Gesetz huet et net verbueden. Elo steet et ausdrécklech dran, an dat ass natierlech ganz gutt esou. Well et muss ee jo och bedenken, datt de gebaute Patrimoine net nowiisst. Fort ass fort a fir ëmmer verluer. E regeneréiert sech net an e wiisst net no, esou wéi dat an der Natur de Fall ass. An duerfir ass et wichteg, datt mer him Schutz ginn, datt mer eis ëm e këmmen an datt mer e mat deene richtegen Ae kucken, wéi en et verdéngt huet.

Dëst Gesetz ass doranner eng Neierung, et ass och e groust Fortkommen, e Weiderkommen, an ech mengen, et hëlt vill Komponenten op, déi och am Ausland de Fall sinn. Et geet op Konventiounen an, déi heimadder, wa se et net virdu scho waren, elo nach eng Kéier zousätzlech ratifizéiert ginn. An dat sinn e puer vu senge grouse Virdeeler, déi dëst Gesetz huet.

Et huet awer och e puer Schwierigkeeten, an ech erlabe mer, op déi anzegoen, well d'Virdeeler och op der Hand leien an och schonn ernimmt gi sinn. E puer Schwierigkeeten, déi och an den Avisen erausgestrach gi waren, well mir hunn dës Kéier vill Avisé kritt; Avisé, wou sech déi Organer an déi Mënschen extreem vill Aarbecht gemaach hunn. Dat muss ee wierklech soen. Och nach aner Avisé wéi déi, déi üblecherweis am gesetzgebere Prozess erauskommen, esou zum Beispill hei d'Autorités judiciaires, d'Chambre des

Notaires, d'Experten am Patrimoine, wéi d'Djuna Bernard se genannt huet, och de Syvicol. Ech mengen, et ass och net vu Muttwëll, datt och grad aus de juristeschen a judiciairen Ecker Saache geschriwwen gi sinn, well hei heescht et sécherlech op juristeschen Ecueils opzepassen, dat ass net onweesentlech.

Och de Syvicol huet mat zwee extreem foulléierte Gutachte vill Virschléi gemaach an Alternative ginn. An hei muss ech eng Kritik ubréngen, well deenen Avisen hätt kënnen oder misse méi Rechnung gedroe ginn. Och de Syvicol steet zum kulturelle Patrimoine a sengem Schutz an hien huet Virschléi gemaach, déi dëse Schutz um prozedurale Plang an der Dauer, an den Delaien méi praktikabel gemaach hätten.

Mir si wuel an der Kommissioun duerch d'Avisé gaangen, awer ech bedauern, datt d'Madamm Minister deklaréiert huet, näischt méi kënnen ze änneren. Et wär ze hoffen, datt dat herno net dem Denkmalschutz op de Kapp fält, well de prozeduralen Opwand an d'Delaien, dat gëtt schonn eng grouss Erausforderung fir dat neit Gesetz.

D'Gemegevertrieder hunn zum Beispill bei der preventiver Archeologie méi eng pragmatesch Approche virgeschloen mat enger Redefinition vun den Niveaux de potentialité archéologique an enger Vereinfachung vun der Evoluéierungsprozedur an der ministerieller Geneemegung.

Ech sinn der Meenung, dat wär eng grouss Vereinfachung gewiescht, och fir Är Zerwisser, an hätt awer dem Zweck vum Schutz näischt ewechgeholl. Och missten d'Gemengen nach méi an d'Prozeduren agebonne respektiv hiren Avis ageholl ginn a si an de berodenden Organer e Member kréien, well schliisslech ginn déi lokal Acteure fir en effiziente Patrimoineschutz gebraucht. Leider sinn d'Alternativen net iwwerall an op ville Plazen net berücksichtig ginn, obschonn et mer nach am Ouer klénge, wéi virun ongeféier dräi Méint op der Gebuertsdaysfeier vun alle Parteien insistéiert ginn ass, datt d'Gutachte vun de Gemegevertrieder misste berücksichtig ginn an d'Gutachte selwer wollt d'Madamm Polfer souguer an d'Verfassung aschreiwelen.

Ech mengen, et sinn och nach e puer Froen, déi ee muss opwerfen: Wéi geet et mat de Geneemegungen, wann d'Sondéierungsfläche vun den Ausgruewungen an der Gréngzon leien? Muss een dann déi zwou Zorte Geneemegungen, déi archeologesch an déi vun der Gréngzon kréien? Dat mécht déi preventiv Archeologie net méi séier. Et sinn och, dat muss een allerdéngs soen, manner déi preventiv Gruewunge selwer, déi ophalen. Déi ginn am Normalfall relativ zügig iwwert d'Bün. Mee d'Zäit, ier mat Gruewen ugefaange gëtt, no der Demande fir d'Evaluéierung, ass éischter eng Zäit, déi riskéiert, sech laang hinzéien ze kënnen. Et kënn och do derbäi, datt et net vill agreéiert archeologesch Operateure gëtt, eng knapp hallef Dosen, jiddefalls bis elo, an dat obschonn d'ZOA (ndlr: Zone d'observation archéologique) sech iwwer quasi dat ganz Land zitt. Am Endeffekt si jo da grosso modo 2 % vun der Fläche definitiv betraff.

Et muss een also bei der Ëmsetzung vum neie Gesetz oppassen, datt ee keen administratiivt Monster schafft. Well dee grouse Match, fir d'Ofrappen ze stoppen, dee soll net verluer ginn, andeems sech an den Detailer an an de Prozedur verfaange gëtt.

Ech froe mech och - dat sinn e puer Saachen, déi ech nach wëll eraushiewen an uschwätzen -, ob beim gebaute Patrimoine d'Klasséierungsprozedur net manner Garantie wéi bis elo gëtt, well d'Verfahrensart a -weis eng aner ass. Dat kann ee gesinn am Laf vun der Zäit. Ech wëll awer eng Kéier drop opmierksam maachen.

D'Subside missten och fir d'Mise en valeur an d'Renovéierung vun alen Haiser gefrot kënne ginn. Ech mengen, hei muss ee wierklech oppassen, datt et net zu engem Réckschritt géintiwwer der aktueller Situatioun, well et hëlleft jo net, wann dann d'Haiser verfare gelooss ginn, well ee sech d'Renovéierung net leeschte kann.

Wie këmmert sech iwwerhaupt ëm verloossen Haiser? Dir kënnt Iech erënneren, Dir Dammen an Dir Hären, un d'Unhéierung vun de Petitionären, d'Rapporterin huet och dorobber schon opmierksam gemaach. An déi hate sech vill Méi gemaach. An Dir kënnt Iech un hire Virschlag erënneren, fir e Fong do derfir ze schafen. Dat ass eng Iddi, déi awer verworf gi war vun der Madamm Minister.

Mir hu mat dësem Gesetz oder no dësem Gesetz sécherlech nach aner Elementer, déi mussen ugaange ginn. Et ass gutt, datt en neit Gesetz iwwert dat kulturellt Ierwe kënnt, mee et sinn nach vill Schantercher do an et gëtt Froen, Erausforderungen a Spannungsfelder, déi mam neie Gesetz net geléist ginn, well se net an dat neit Gesetz erageschriwwen sinn, vläicht och zum Deel net doranner passe géifen, mee trotzdem muss duerno gekuckt ginn.

Virop déi vun der Energieeffizienz: Dat ass haut d'Virgab, woubäi d'Isoléierfassaden net nëmmen net schéi sinn, mee dat historescht Gebai dacks komplett banaliséieren. Vill ze dacks seet och d'Energieberodung: „Mee Dir kritt aus engem alen Haus kee Passivhaus, besser Dir rappt et of.“ Dobäi isoléiert déi al Bausubstanz aneschtens wéi déi nei Materialien. Et gëtt ausserdeem besser Fassonge fir ze isoléieren, wéi e puer Zentimeter Kunststoff op d'Fassad ze knuppen an ze pechen.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Octavie Modert (CSV) | Mee d'Klimazil vun der Regierung bei de Wunn- a Bürosgebaier ass minus 64 % bis 2030. Äre Kollege, Madamm Minister, den Energieminister Turmes, beegeschert sech bei senger grousser Campagne fir energeetesche Renovéierungen, fir Neibauten. Madamm Minister, do musst Der aktiv ginn a Virgabe maachen, wéi d'Isoléieren an engem alen Haus, also net nëmmen e klasséiert oder geschützt Gebai, mee al Haiser insgesamt, kann, nee souguer soll gemaach ginn, well et gëtt jo Techniken an déi mussen d'Energieberoder mat an hir Berodung ophuelen. Do muss ee vläicht net just e Leitfuedem, mee vläicht Virschreife maachen.

Dir musst verhënneren, datt historesch a wäertvoll Bausubstanz der Klimakampagne zum Affer fält, well soss ass dëst neit Gesetz ëmsoss. Déi al Haiser isoléiere souwiso vum selwen aneschtens. Dës „gro Energie“ dréit vum selwen zu manner CO₂-Ausstouss bäi, well en Hausneibau brauch vill méi CO₂ schon duerch d'Materialhierstellung an den Transport.

Besteeënd Bausubstanz net ewechrappen, ass Deel vun der Kreeslafwirtschaft a verhënnert Bauschutt. Är Kollege vun der neier däitscher Regierung wëllen duerfir e Materialpass oder e Ressourcépass aféieren. An ech géif et interessant fannen, wann d'Regierung e Verglach, eng Moossung, géif opstellen zwëschen der Energieeffizienz vun alen Haiser géintiwwer Passivhaiser. Ech mengen, dat géif vill weiderhëllefen, well den Drock jo och wéinst dem Wunnengsmangel grouss ass. An do riskéieren ëmmer méi al Haiser, och wa se nach ganz gutt an der Rei sinn, ënner e Bagger ze geroden, och well d'Densifizéierung besonnesch am Duerfkär méiglech ass.

Wéi sot den Yves Cruchten heibannen: „Och de Kulturminister ass Logementsminister.“ Den Zentrum vun der Stad, vun der Uertschaft, de Kär soll awer keng Schlofstad sinn, mee eng Plaz vu liewegem Austausch,

vun Zesummesinn an Zesummeliewen an esou vu sozialer Kohäsion a vu Mixitéit.

Den haitegen Individualismus opposéiert sech deem nawell ganz gär. A wéi ech scho gesot hunn: De Broch, deen de Covid an d'Gesellschaft bruecht huet, däréi awer domadder net nach verstärkt ginn.

Dem Drock vum Wunnengsmaat muss aneschtens begéint ginn. De Bedarf u méi Wunnengen ass jo do. An ech erënneren hei un de Virschlag vun der CSV, fir vereenzelt a ganz virsiichteg de Bauperimeter ze erweideren. Dat géif den Drock vun der historescher Bausubstanz ewechhuelen!

E grouss Problem stellt sech och beim Hëtzen: 54.000 Stéit hëtzen hei am Land mat Mazoutsheizung. Mee wéi soll déi an engem ale Gebai dann ëmgerüst ginn - ausser wann d'Gebai komplett ëmgebaut oder entkäréiert gëtt? An och dat kann et jo net sinn.

Madamm Minister, Dir musst Ärer Kollegin, der Ëmweltministerin Carole Dieschbourg soen, datt et net ze maachen ass, fir an alen Haiser Mazoutsheizungen einfach ze ersetzen! Och déi Virgab féiert derzou, datt en Haus vill méi séier ofgerappt gëtt an dat soll, wéi gesot, d'Zil jo net sinn! Et geet hei och ëm d'Kohärenz vun der Regierungspolitik. D'Regierung muss hir CO₂-Politik, hir Klimapolitik mat dem Denkmalschutz, der Denkmalfleeg, mat dem Kulturierwen vereinbar maachen, well et soss eng reell Bedroung fir eis historesch Bausubstanz ass an d'Gefor, datt där nach vill méi verschwénnt.

Do kommen och der Innenministesch, der Madamm Bofferding hir Pläng fir eng progressiv an dissuasiv Grundsteuer net zupaass. Déi riskéieren, den alen Haiser un de Pelz ze goen. Hire Mataarbechter huet erkläert, do wou en Haus stéing, awer Plaz fir Residenzen wär, misst d'Grundsteuer wéi eng Residence an net wéi en Haus gerechent ginn. Hie sot: „Dann huet den Terrain net de Wäert vum Eefamilljenhaus, mee éischer de Wäert vun deem, wat ka mam Terrain gemaach ginn.“ Mee dat gesäit dann awer net gutt aus fir déi al Haiser a Gebaier. Och hei geet et ëm d'Kohärenz, Madamm Minister. Suergt derfir, datt déi historesch Gemaier an hir Besëtzer net bestrooft ginn, well se en aalt Haus an der Rei halen!

Une voix | Très bien!

Mme Octavie Modert (CSV) | Bedenke mir dobäi, datt hautdesdaags souwiso, a ganz besonnesch bei deene Jonken, „al“ guer net méi „in“ ass an héichmodernen Gebaier d'Nues vir hunn, egal ob bei Wunnhaiser oder méi representativer a souguer monumentaler Architektur. Déi Technikhaiser, Passivhaiser an esou weider hu schéier och dozou bäigedroen: Sou muss opgepasst ginn, datt Ëmweltschutz net herno zum Nodeel vum Denkmalschutz an der Denkmalfleeg geet.

An duerfir kënnt der Sensibiliséierung eng eminent wichteg Roll zou. D'Selbstverständnis vun der Gesellschaft ännert sech jo ëmmer nees. Ech hätt mir och kënnen esou e Conseil supérieur virstellen, fir grouss, och kontradiktoresch Debatten ze féieren iwwer eis Kulturierwe mat der Associatioun vun Zivilgesellschaft, Befürworter an Opponenten, Métiers de l'art, de Besëtzer, an domadder och zur Opklärung bäizedroen. Et wär eise Kulturierwen an dem Versteedsdemech sécher nëmmen zeguttkomm.

D'Gesellschaft muss de Stewäert, d'Schéinheet an d'Virdeeler vun aler Bausubstanz nees entdecken. Dat neit Gesetz bitt de Kader, och fir esou Campagnen ze starten, datt een dorobber nees opmierksam gëtt. Ech hat dat och schon an der Kommissioun ugereegt. Dir hutt eis deslescht gesot, Madamm Minister, datt Dir véier grouss regional Versammlunge maacht, wann d'Gesetz a Kraaft getrueden ass.

Dat ass gutt an et soll duerno net opgehele gi mat Informéieren a Sensibiliséieren, och net just nëmmen iwwer gutt Broschüren. Et muss multidimensional informéiert a sensibiliséiert ginn, sech un d'Promoteuren, un d'Bauhären, un d'Handwierk, d'Architekten an d'Ingenieuren, un d'Besëtzer, un d'Gemengen an esou weider gewant ginn. Maacht dat och op méi Sproocher wéi zwou oder dräi!

Well denkt drun - ech hat deemools an der Kommissiounsaarbecht intervenéiert, fir d'Kultur mat hire Facetten dran opzehuelen -, datt an der zukünfteger Verfassung de Schutz vum kulturellen Ierwen als Staatszill agesat gëtt. « L'État promeut la protection du patrimoine culturel. »

Une voix | Très bien!

Mme Octavie Modert (CSV) | An dat muss also zu enger neier Selbstverständlechkeet ginn: Vlächcht sollt e Modell vun enger typescher, awer moderner Architektur fir en Haus an Opdrag oder an e Concours gi ginn; eng „Maison type“ fir méi Afallsräichtum wéi iwwerall wäiss Këschtchen, déi duerno souwiso bausse gréng ginn, oder aner méi gräisslech Bautypen. Well mir brauchen och bei där neier Bausubstanz eng gutt architektonesche Qualitéit. Do gëllt et och, Architekten souwéi Promoteuren an anerer mat an d'Boot ze kréien.

Dat sinn e puer vun den exogeene Spannungsfelder. D'Gesetz selwer bitt awer och net iwwerall Léisungen un oder huet net all d'Froe mat behandelt. Sou kënnt niewent der Sensibiliséierung och der Transmissioun vu Wëssen a Kënnen eng grouss Bedeitung zou. Vill vun deem Wësse läit an den Hänn a Käpp vu Mënschen, déi a Veräiner a Vereenegungen op fräiwëlleger Basis schaffen. Dës ass besonnesch am mobille Patrimoine, deem dee rullt, an och am Industriepatrimoine de Fall.

Wéi geet et weider mat den Associatiounen, déi sech ëm des kulturellt Ierwe gekëmmert hunn, zum Beispill de Patrimoine ferroviaire? Si hu vill Stonnen Aarbecht an technesch Wëssen ugesammelt. An deen Asaz an deen Knowhow, dat heescht déi materiell Aarbecht an dat immateriell Wëssen, gi mat der Zäit verluer. A wat maache mer da mat de Maschinnen, wann d'Mënsche vum industriellen Handwierk net méi duerno kucken: d'Aarbecht bei den Héichwien, d'Aarbecht an de Minnen, dat wat de Süde vun eise Land gepräagt huet an eist Land räich gemaach huet, d'Maschinnen, déi do an den Asaz komm sinn, al Lokomotiven, déi haut rullen? Well dat sinn net just statesch Ausstellungsstécker, dat si Saachen, déi och nach liewen, an ausserdeem huet de Staat och vill Suen dragestach.

D'Gesetz seet awer näischt iwwert d'Ennerstëtzung vum Benevolat, ob dat beim immaterielle Kulturierwen oder dem Patrimoine mobilier oder an enger allgemenger Sektioon ageschriwwen gi wär. Et muss ee sech awer ëm d'Transmissioun vun dësem Wësse këmmern.

Kruzial wäert och sinn, wéi vill nationale Schutz mat dësem Gesetz realiséiert gëtt, well soss ass awer viles ëmsoss. Do kann een d'Gesetz och ënnerschiddlech liesen, oder fir e Beispill ze ginn, och wann et eent ass vum aktuelle Gesetz: Den emblemateschen Tuerm vun der Dikrecher Brauerei gëtt, obwuel en ënner nationalem Schutz steet, ewechgerappt, well déi opwennege Sanéierung vum Tuerm a vum Buedem en Erhalt vun de Gebaier praktesch onméiglech maache géifen. Mee zielt dat dann herno fir jiddwereen? A wéi ass dat vereinbar mam Objektiv vun dësem Gesetz, dat mer haut stëmmen?

Ech mengen, déi national Schutzsecteuren an déijéineg op kommunalem Plang mussen och aneneeggräifen an

net laanschteneegoen. Do muss een och gutt Synergie kënne maache mat deenen ënnerschiddleche Reegelen, déi fir deen een a fir deen aneren zielen: Se därefe sech net widersprieche an och net ze vill Lücke loosse.

Och därefen d'Gemengen net eleng gelooss gi mam kommunalen Denkmalschutz an all Verantwortung op si ofgewälzt ginn, well d'Gemengen hu schliesslech net all déi selwecht Moyenen. Et heescht jo och ëmmer, et soll een déi lokal Acteure mat an d'Boot huelen. Also däreft ee se och hei net eleng loosse.

Weesentlech ass och, wat mat der Substanz geschitt, déi wichteg Ausgruewungen un den Dag bruecht hunn: Valoriséierung, och hei Mise en valeur, ob dat zu Schieren ass, wou d'Aarbechten nach amgaange sinn an de Moien eng Visitt war, oder zu Duelem, wou et wichteg wär, fir nächst Etappen unzegoe fir en Archeopark - an ech betounen: an Etappe viruogoen, dat war ëmmer esou geduecht an net, dass alles matenee misst gemaach misst ginn; et wär elo wichteg emol d'Etapp unzegoen, fir en Empfangs- a Besucherzentrum anzerichten, d'Lokalitéit si jo do - oder d'Ausgruewungen hannert der Marquise zu lechternach.

De Staat kann déi Gemengen net einfach eleng do stoeloesse. Si hu keen histoireschen Knowhow. Dat gehéiert jo och net zu hiren éischte Missiounen. An et sinn dacks struktur- a finanzschwaach Gemengen. Esou engem Patrimoine kënn souwiso eng national Aufgab zou, en nationale Statut - ob dat an Eegeregierung oder zesumme mat de Gemengen herno behandelt gëtt an duerno gekuckt gëtt, dass egal. Mee et kann een d'Gemengen net einfach eleng loosse.

Mam neie Gesetz wäerten och méi Objete geschützt ginn an och eng Erwaardungshaltung do sinn, soudatt och genuch Sue fir Subside mussen do sinn. Et kéint een awer och iwwer eng zousätzlech steierlech Begënschtigung vun engem Deel vun den Eegekäschte nodenke während e puer Joer.

Ech erënneren och un déi ehemoleg Iddi vun der LSAP iwwer eng Loyersbäihëllef no der Restauratioun.

Wéi vill, wéi héich an effektiv subventionéiert gëtt an Zukunft, bleift ze gesinn. Mee dat wäert e wichtige Punkt gi fir d'Akzeptanz vun de Schutzmoossnamen. Mir mussen awer an der Denkmalfleeg an dem Erhale weiderkommen. Dozou braucht et och Incentiven a Mëttele. An d'Linn vun kulturelle Patrimoine däreft net dem Aarm-a-Räich-Gruef an der Gesellschaft nolafen.

Schliesslech an endlech kënn, Madamm Minister, op Är Mataarbechter ganz vill Aarbecht zou. Et braucht genuch Manpower souwéi Kraaft vu Fra a Mann. Et sinn iwwert déi lescht Jore bei Iech a bei Äre Virgänger méi Leit agestallt gi fir Är Services an ech mengen, dass wichteg. Dass wäert och an Zukunft nach gebraucht ginn, besonnesch am Archeologieinstitut, am Inventaireservice oder am INPA, dem haitege Service des sites et monuments, fir d'Begleedung vun de Projeten. Besonnesch d'Opstellung vun den Inventaren ass ganz vill Aarbecht, wäert laang daueren, mee konditionéiert awer d'Ëmsetzung vun neie Gesetz.

Wann ech dann d'Äntwert vun CNRA zum leschte Mount op eng Fro vum André Bauler liesen - dee wollt schonn éischter d'Detailer vun de Schierener Ausgruewungen an hir eventuell Valoriséierung kennen -, do schreift Der him, et géif eng Iwwergangsphas um Niveau vun Personal am CNRA ginn, soudatt een déi Froen net am Delai beäntwere kéint. Ech mengen, wann dat schonn net méiglech ass, wéi soll dann dëst Gesetz herno a Musek ëmgesat ginn? Geet dat duer mat méi Mataarbechter a méi Mëttele? Vlächtt hätte se d'Prozeduren awer

net esou schwéierfällig solle maachen a besser op dem Syvicol seng Virschléi agoen.

D'Verstoe vu sämtleche Prozeduren aus dem neie Gesetz ass a bleift dann och eng Erausforderung. Mir haten an der Kommissioun op meng Nofro hin e Scheema mat den diverse prozeduralen Niveauen an ënnerschiddleche Reegelen versprach kritt, hunn en awer ni kritt. Mee, Madamm Minister, dann hutt Dir vlächtt esou en Tableau, fir herno mat op déi ëffentlech Versammlungen ze huelen. Ech mengen, do wär e ganz wichteg.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mat deene puer Saachen - et kéint ee sécherlech nach méi soen - wollt ech just drop opmierksam maachen, dass sech nach weiderhi Froe stelle wäerten, no deenen ee kucke muss, dass och vlächtt am Text vum Gesetz Saache sinn, bei deene sech herno erausstelle wäert, dass ee se vlächtt sollt aneschtens maachen. An och duerfir hat ech virgeschloen, fir eng Evaluéierung vun dësem Gesetz spéitstens an dräi Joer ze maachen.

D'Kolleege vun der Majoritéit respektiv mir alleguer heibannen hunn elo zesummen eng Motioun ënnerschriwwen, déi deem Rechnung dréit, wou ënner anere d'Evaluéierung gefrot a gemaach gëtt. An, Madamm Minister, ech weess, dass Dir och net do derzou opposéiert sidd, och bei anere Geleeënheeten net. A wann esou vill Neiegekeiten agefouert gi mat engem Gesetz, ass et ëmmer gutt, dass zur Zäit eng Kéier ze iwwerdenken, ze bedenken: Wat ass opgaangen, wat ass net opgaangen dovunner? Also d'CSV huet dës Motioun dann och kënne mat ënnerschreiwen. Si wäert se natierlech och matdroen.

Madamm Minister, iergendwou stoung eng Kéier: „Hauseigentümer haben oft Angst vor dem Denkmalschutz.“ Déi Angscht muss hinne geholl ginn, net nëmme mat engem Prozedurescheema, fir se ze verstoen, a mat méi Subsidien, déi genuch Ureiz bidden. Mee dat läit an der Berodung an an der Novollzéibarkeet. Et gëtt Vermittlung gebraucht, fir Akzeptanz ze kréien. Et gëtt Effentlechkeetsaarbecht a Bildungsaarbecht gebraucht an et gëtt ganz besonnesch Zesummenaarbecht gebraucht. Dass sinn déi final grouss Erausforderungen fir dat neit Gesetz iwwert de Kulturierwen, iwwert de kulturelle Patrimoine.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mam neie Gesetz ass net alles geschitt. Et ass vill geschitt, mee et geet aleng net duer, fir de kulturelle Patrimoine ze retten. Et gëtt nach vill aner Erausforderungen a Spannungsfelder, fir den Denkmalschutz effektiv ze maachen an de Patrimoine ze pereniséieren!

Är Aarbecht, Madamm Minister, fänt elo eréischt un. Mir wënschen Iech eng gutt Hand do derbäi. Villmools merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Modert. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här André Bauler.

Plusieurs voix | A!

M. Fernand Etgen, Président | Här Bauler, Dir hutt d'Wuert.

M. André Bauler (DP) | Voilà, merci, Här President. Léif Kolleegeinnen a Kolleegeen, Dikrech ass net nëmme eng Distriktsschoul a Gerichtsstad, et ass och eng Béierstad.

Plusieurs voix | O!

M. André Bauler (DP) | A wat wier Dikrech ouni dat molerescht Al Dikrech an dat alljärelecht Volleksfest ronderëm déi al Laurentiuskierch aus dem fënnefte Joerhonnert. Grad dëst Monument sollt awer, op

Decisioun vum Gemengerot, ofgerappt ginn. 1879 an 1897 gouf et zwee Versich, fir et dem Ärdbuedem gläichzemaachen. Dank dem Asaz vun deemolege Staatsarchitekt Charles Arendt an engagéierte Bierger konnt dëst Bauwierk, dass op d'Reimerzäit zrëckgeet, der Nowelt a fir Al Dikrech erhale bleiwen.

Dir gesitt, Denkmalschutz war also scho virun iwwer 100 Joer en Thema hei zu Lëtzebuerg an Ursaach fir Spannungen a Gestreits. De Victor Hugo huet et schonn 1832 a sengem memorablen Text „Guerre aux démolisseurs“ op de Punkt bruecht: « Il y a deux choses dans un édifice : son usage et sa beauté. Son usage appartient au propriétaire, sa beauté à tout le monde, à vous, à moi, à nous tous. Donc, le détruire c'est dépasser son droit. »

Fir dass mer op dësem Gebitt méi prezis an novollzéibar Reegelen hunn, stëmme mer haut en neit a modernt Denkmalschutzgesetz, e Gesetz, dass am Verglach zu sengem Virgänger däitlech méi Rechtssécherheet, Kohärenz an Transparenz soll hunn. Den Denkmalschutz ass keng Selbstverständlechkeet an en ass scho guer kee Luxus. En ass eng Noutwendegkeet, en ass eng Necessitéit, well sech eis Gesellschaft séier verännert. D'demografesch Entwécklung zitt en enorme Baudrock mat sech - meng Virriednerinnen hunn dat och gesot. Et kënn zu urbanistesche Verännerungen an eise Stied an eise Dierfer erliwen eng änlech Entwécklung. Vill eeler Baute falen dëser dynamescher Bauaktivitéit zum Affer. Eis Uertschafte verléieren deels hire gewinnte Charme, hir Eegenaart dacks duerch eng Architektur, déi e Broch zu där traditioneller, organesch gewuessener Baukultur duerstellt.

Mat dësem neien Denkmalschutzgesetz geet et drëm ze erhalen, wat erhalenswäert ass, ze schützen, wat schützenswäert ass. Dass geet vum einfachen Aarbechterhaus am Minett iwwert d'Doléinerhaus am Éislek, wann et där iwwerhaupt nach do sollt ginn - et gëtt der nach e puer, mengen ech -, an d'Bauernhaus am Mierscher Kanton am Maria-Theresia-Stil während der éisträichescher Herrschaft iwwert d'Patrizierhaus um Lampertsberg bis hin zum houfregé Wënzerhaus op der Musel.

A propos Wënzerhaus: Et ass keen Önotourismus denkbar ouni de Charme vun eise Wënzerdierfer. Si gehéiere sou gutt zur Lëtzebuurger Eegenaart wéi déi lescht Héichtier am Minett, déi al Festungswierker an der Stad oder den histoiresche Site vun der Përmesknupp bei Kauneref zum Naturpark Uewersauer.

Mir kënne sou vill vu Kulturtourismus schwätze wéi mer wëllen, ouni en wäertvoll Baukultur a geschützte Bauwierker ass dat e fromme Wunsch. Ouni déi Viraussetzung wier dass alles ondenkbar.

Léif alleguer, mir sinn alles, mee kee räicht Land, wann et ëm histoiresch Baukultur geet. Eise Patrimoine ass net mat deem vu Frankräich oder Italien ze vergläichen. Mee mir sinn awer duerfir ëmsou méi e Land mat enger grousser Diversitéit un Objeten, un Traditionen a souguer un archeologesche Schätz. Dës géllt et ze schützen, fir dass mer kënne bleiwen, wat mer sinn, fir dass mer eise kulturelle Charakter esouwäit wéi méiglech behalen.

Ier ech gläich op e puer Kärpunkte vum Projet aginn, wollt ech awer fir d'éischt gären der Rapportrice, der Kolleegein Djuna Bernard, Merci soe fir hire guddeschrëfflechen a mëndlechen Rapport, den éischten, wéi si selwer sot, an hirer bluttjonker Karriär. An ech wollt mech och bedanke fir hir Ausdauer a Frëndlechkeet an deene sëllege Kommissiounssitzungen. Jo, ech sot elo just bluttjonk Karriär. Dass wëllt awer net heeschen, dass d'Madamm Bernard nach gréng hannert den Ouere wier.

(Hilarité)

Nee, si huet eis mat vill Rigueur a Gedold duerch déi komplizéiert Aarbechte gefouert, Aarbechten, déi d'Madamm Kulturminister Sam Tanson zesumme mat hire Beamte glécklech ofschléisse konnt. Hir géllt souwuel meng héich Unerkennung wéi och dem Kolleg Guy Arendt, deem am Ufank vun dësem Prozess all Acteuren zesummebruecht a schaffe gedoen huet, fir datt mer endlech e modernt Gesetz kréien. Merci hinnen alleguer.

Une voix | Très bien!

M. André Bauler (DP) | Jo, Lëtzebuerg verfüügt elo iwwer zwee wichteg Gesetzter: dat vum Archivar vum 2018, wou ech hunn dierfte Rapporteur sinn, an dat neit Denkmalschutzgesetz, zwee legislativ Meilesteng an der Lëtzeburger Kulturgeschichte. A mir kënnen soen, fir mam Johann Wolfgang von Goethe ze schwätzen, nodeems hie 1792 d'Kanonade vu Valmy erlieft hat: „und ihr könnt sagen, ihr seid dabei gewesen“. Duerno ass hien an d'Stad an op Gréiwemaacher gereest. Dat si genee 230 Joer hier.

Madamm Bernard, erlaabt mer nach eng Kéier, Iech nom Goethe ze zitieren: « la volonté », schreift d'Madamm Bernard, « de protection ne témoigne pas d'une nostalgie antiaulaire ou d'une volonté de rester figé dans un passé idéalisé. » Dat steet an Ärem Rapport an dat ass ganz treffend formuliert.

Jo, et geet drëm, fir dem Patrimoine eng Bréck an eis Zäit an an d'Zukunft ze bauen. En ass net als reng Antiquitéit ze betruechten oder et soll een en net als dat idylliséieren oder verkläre wéi an engem Billerbuch. Et geet drëm, en ze erhalen an e mat neiem Liewen ze erfüllen, net nëmme fir dat Kulturellt, mee och fir Wunnumraum ze schafen. Pertinent Beispiller fënnt een zu Colmar-Bierg oder zu Elwen am Kader vum abordable Logement.

Léif alleguer, deem heite Gesetzestext ass e legale Kader fir den Ensembl, jo, ech géif gäre soen, d'Globalitéit vun de Froe ronderëm eise Patrimoine, fir si ze klären an ze reegelen. An engem eenzegem Text sinn all Dispositionen, déi eise kulturelle Patrimoine betreffen, gebündelt, och d'Dispositionen aus den internationalen Texten, déi mer virun e puer Joer ënnert dem Guy Arendt ratifizéiert hunn.

Ee Punkt, deem ech hei am Numm vun der Demokratescher Partei wëll uschwätzen, ass deem, datt den nationale Fuerschungszenter fir Archeologie méi Mëttel a méi Personal kritt. An e kritt och en neien Numm: Aus engem Centre national de recherche archéologique gëtt elo en Institut.

A propos archeologesch Fouillen: Zesumme mam treie Kolleg Max Hahn hat ech am September d'lescht Joer eng parlamentaresch Ufro gestallt zum Thema vun de Retarden, déi bei ettleche Logementsprojeten duerch déi archeologesch Aarbechte vum CNRA géifen entstoen. D'Ministesch hat eis am Oktober matgedeelt, datt zanter 2017 eng ronn 3.000 Demandé gestallt gi wieren, déi och all bis op e puer ganz rezenter evaküiert gi wieren.

Wann eng Demande erakënn, gëtt gekuckt, ob Sondagen oder Fouillë solle gemaach ginn oder op eng Levée de contrainte archéologique decidéiert gëtt. Dës Levée gëtt da geholl, wann d'Chance eppes Archeologeschtes ze fannen, ganz geréng ass.

Déi Decisioun vum CNRA dauert an der Reegel net méi wéi dräi Wochen. Wann déi Decisioun méi laang wéi 30 Deeg dauert, ass am Gesetz virgesinn, datt de Projet automatesch vun enger Levée de contrainte archéologique profitéiert. D'Dauer vum Sondage géif duerno - esou d'Kulturministesch - tëschent fënnef an zéng Deeg daueren. Den Datum vun de Sondagë leet

natierlech den Operateur no sengen Disponibilitéiten fest. Méi laang dauere géif et also eréischt, wann och tatsächlech eppes Wäertvolles fonnt gëtt wéi zum Beispill zu Iechternach hannert der fréierer Marquise an engem Terrain vague, oder awer eeben, wann den Operateur ausgelascht ass an zäitno keng Disponibilitéiten huet.

Et ass esou, datt d'Archeologie eng Aarbecht ass, déi extreem grëndlech gemaach muss ginn - mir hunn dat de Moien zu Schieren gesinn, och merci do fir d'Invitation, et war äusserst interessant -, eng Aarbecht, déi dofir och ganz vill Zäit kascht.

Wann een op engem Chantier bei de Sondagen eppes fënnt, wat duerch archeologesch Ausgruewunge muss iwwerpréift ginn, da kann et heiansdo laang daueren, bis déi Ausgruewungen ofgeschloss sinn. En exceptionnelt Beispill liwwert wéi gesot d'Rémervilla vu Schieren, wou sech erausgestallt huet, datt si nach méi grouss ass wéi erwaart. Hei goufen äusserst rar Fresken entdeckt, déi zu Soissons analyséiert ginn. De Guy Arendt an ech waren zesumme mat Kolleginnen a Kollegen aus der Kulturkommissioun an och mam Grand-Duc 2017 op Soissons d'Aarbechte kucken. Well ee bei esou Chantieren op spezialiséiert Personal ugewisen ass, dat net ëmmer einfach ze fannen ass, kënn et vir, datt ee Chantier sech an d'Längt zitt. Dat ass awer bei deene bal 3.000 Fouillen éischter d'Ausnam wéi d'Reegel.

Léif alleguer, fir d'Demokratesch Partei soll een nëmme Gebaier schützen, déi op Base vun objektive Krittären e manifeste Méiwäert fir eis Gesellschaft hunn. Et geet net drëms ze schützen, wat al ass, mee vill méi ze schützen, wat och wierklech schützenswäert ass. Den architektonesche Schutz muss novollzëibar sinn an en dierf a soll op kee Fall eng Brems sinn, fir nei an innovativ Bauprojeten ze be-, jo, ze verhënneren.

D'Architektur an dat architektonescht Ierwen zu Lëtzebuerg hu vill Gesichter. Et geet jo net just ëm Buergen, Schlässer, Kierchen, Kapellen, Synagogen. Zu eisem Patrimoine gehéieren och Wunnhaiser a Bauerenhäff aus ganz verschiddenen Zäiten, Zeie vun eiser industrieller a reliéiser Geschicht, Brécken, al Dréchemauren oder historesch Gäert. A vergiesse mer net eis Kulturlandschaften, deenen hire Charakter net duerch zweifelhaft oder onpassend Konstruktiounen entfällt dierf ginn. Hei géllt et, nach vill Iwwerzeegungsarbecht ze leeschten.

Och déi kleng Elementer dierfen net vergiess ginn: kleng Haus- a Pressiounskapellen, Weekräizer an aner Monumenter. Vun all dësen Objete géllt et, en Inventar ze maachen. Et geet drëm ze dokumentéieren, wat nach do ass a wat erhaltenswäert ass, wat de Cachet vun eisen Uertschaften ausmécht. Och historesch Uergerle gehéieren zu eisem Patrimoine wéi déi vun Elwen, vu Veianen, aus dem Stadgronn oder d'Stahlhuth-Jann-Uergel vun Diddeleng, déi och grad a mat Hëllef vun dem sozialisteschem gefouerte Schäfferot restauréiert gouf. Schued, datt déi Diddelenger elo net hei sinn!

Léif alleguer, zu de wichtegen Aufgabe vum Service de l'inventaire gehéiert et, d'Baugeschicht vu Lëtzebuerg wëssenschaftlech ze erfuerschen an ze dokumentéieren. Dowéinst ass et wichteg, datt dës Service mat Lokalhistoriker zesummeschafft. Hiert Wësse gëtt doduerch fir déi nächst Generatiounen erhalen. D'Aarbecht vum Inventaire muss wëssenschaftlech ëmfaassend a wéi scho bis elo an Zesummenaarbecht mat de Leit an de Gemeengeverantwortleche geschéien. Duerfir ass et richtig, datt de Service de l'inventaire vum Institut national du patrimoine architectural personell opgestockt an ausgebaut gëtt.

Dat neit Gesetz kann hëllefen ze retten, wat nach ze retten ass. Fir d'Zerstéierung u wäertvollem Patrimoine ze verhënneren, ass och déi éierlech a konstruktiv Zesummenaarbecht vun de Gemenge mat dem neie Service de l'inventaire noutwendeg.

Et ass am Interêt vun all Gemeng, datt de wëssenschaftlechen Inventar op hirem Territoire esou séier wéi méiglech duerchgezu gëtt, an dat aus zwee Grënn: éischters, fir eng Rechtssécherheet fir hir Bierger ze erreechen; zweetens, fir hire gebaute Patrimoine, deem eng national Valeur opweist, kënnen ze schützen an en dann en valeur ze setzen.

Mir hunn hei fir d'éischt en Organ, de Service de l'inventaire, deem an all Stied, an all Dierfer an an all Weiler vum Land fir eng Visite des lieux wäert laanscht kommen. Dat ass eppes Neies, well normalerweise mussen d'Leit bei d'Kultur goen, an e Musée oder an eng Rockhal. Hei kënn de Kulturministère bei d'Leit a bei hir Kultur a kann esou weisen: Kultur ass iwwerall a besonnesch a Form vun der Baukultur. Doduerch ginn d'Mënschen an hire Beitrag zur Baugeschicht vun eisem Land esocht geholl. Et sinn nämlech d'Leit, déi d'Haiser an d'Objete bewunnen, fleggen a virginn un déi nächst Generatiounen.

De wëssenschaftlechen Inventaire weist eis alleguer, datt dat eng wäertvoll Aufgab ass. Kultur ass net just am Musée. Kultur ass als Baukultur an all Gemeng, a ville Gebaier an an de Stroosse vun den Uertschaften present. Ni war d'Kultur esou no bei de Leit zu Lëtzebuerg, wéi duerch dësen Inventaire. Nach ni gouf all eenzelt Element, all kulturellen Deel esou wäertgeschätzt!

Meng Fraktioun ënnerstëtzt dann och d'Madamm Kulturminister an der Demarche, fir de Service vum Inventaire weider ze stäerken an eng digital Kaart mat alle geschützte Gebaier opzestellen.

Léif alleguer, deem heite Gesetzesprojet thematiséiert awer net nëmme eis Gebaier, Infrastrukturen an archeologesch Schätz. E schléisst och eis Konschtwierker, eis Miwwele souwéi eis Traditiounen a Gebräicher an den Knowhow, wéi d'Madamm Bernard esou schéi sot, an. Si sinn en Deel vun eiser Kulturgeschichte.

An deem Kontext géif ech gär d'Beispill vun klengsten Duerf an eisem Land beschreiwen. Zu Randschelt am Réidener Kanton sinn nämlech sämtlech Zorte vu Patrimoine culturel vertrueden. Agebett an eng pittoresk, moleresch Landschaft fanne mer hei d'Kierch mat hirem Tuerm aus dem zéngte Joerhonnert an hir Fresken, esou wéi den Haff vum Musée Thillenvogtei als geschützte Vertrieeder vum Patrimoine bâti. D'Haus vum Musée ass komplett agericht wéi en typescht Lëtzeburger Bauerenhaus ëm 1900 mat senger Miwwelen, also dem Patrimoine mobilier. Zu gudder Lescht ginn am Musée Thillenvogtei eng sellegen Aktivitéit fir Kanner an aner Gruppen ugebueden, déi eis Gebräicher wéi Klibberen oder de Kleeschen souwéi och den Alldag an engem Bauerenhaus vu fréier vermëttelen. D'Kanner kréie gewisen, wéi Brout gebak, Grompere geraspelt a wéi Äppel zu Viz gepresst ginn a goufen. Dëst ass e Stéck vun eisem immaterielle Patrimoine.

Iwwregens: D'Traditioun vum Kleeschen ass um Inventar vum immaterielle Patrimoine opgeléicht. D'Klibberen ass de Moment an der Prozedur. Zum immaterielle Kulturiere hunn ech och eng Interpellatioun ugefrot. Hei wëll ech virun allem wëssen, wéi eng Auswierkungen d'Pandemie op eis Traditiounen a Gebräicher hat an och nach wäert hunn. Vereenzelter sinn um Verschwannen oder riskéieren, um Verschwannen ze sinn oder verléieren hir Dynamik. Mir wäerten also nach spéider dorobber zrëckkommen.

Léif alleguer, mir schafen haut dee legale Kader, deen et erlaabt, de kulturelle Patrimoine vum Land un déi nächst Generatiounen kënnen weiderzeginn, eng gesetzlech Raum, déi fir e Méi un Transparenz an u Rechtssécherheet steet, e modernen, also zäitgemässe Kader, deen eng Äntwert op d'Erausforderunge vum eiser Gesellschaft gëtt, deen dem Staat endlech déi rechtlech Mëttel an d'Hand gëtt, fir ze retten an ze erhalen, wat gerett an erhal muss ginn.

D'Praxis, d'Entscheidungen an d'Erfahrungen an der Zukunft wäerte weisen, wat deen Text hei wierklech wäert ass. Duerfir ass et esou wichtig, datt et Mënschen an Organisatiounen gëtt, déi nieft dem Staat vigilant bleiwen an en An op eise kulturelle Patrimoine a säin Zoustand halen. Well et gëllt nach vill Iwwerzeegungs- an Oplärungsarbecht ze leeschten, fir datt et wierklech zu enger neier Kultur vum Denkmalschutz kënn, dat an engem Land, wou an der Vergaangenheet - an d'Madamm Modert hat dat der virdrunner ugeschwat - dacks de Bagger méi Prioritéit krut wéi de Respekt virun eise kulturellen Ierwen.

Hei heescht et also, eng Kultur vum Mateneen ze promovéieren, well all Kéier, wann en Denkmal oder e schützenswäerte Patrimoine verschwonnen ass, dann ass och e Stéck vum eiser Kultur, jo vun eis selwer, gestuerwen.

Une voix | Très bien!

M. André Bauler (DP) | Dat heite Gesetz, wann et endlech kënn, ass also immens wichtig, well et derzou bäidréit, datt eise Patrimoine wäertgeschätzt gëtt als Element vum eiser Kultur am Allgemengen an als weesentleche Bestanddeel vum Kulturtourismus am Speziellen. Virun allem awer gëtt kloer, datt eng Gesellschaft ouni Schutz vum hirem Patrimoine eng Gesellschaft ouni Memoire an ouni Sél wier. Do wou wäertvolle Patrimoine zum Spillball vu renge materiellen a finanziellen Interesse gëtt, wou säi Schutz, jo säi Bestoen a Fro gestallt gëtt, do riskéiert eng Gesellschaft, just nach dem Mammon ze dengen. Si rappt hir eege Wuerzelen eraus, si verléiert hir kulturell Identitéit!

Plusieurs voix | Très bien!

M. André Bauler (DP) | Dëst Gesetz soll dat elo hëllefen ze verhënnern. An deem Sënn ginn ech dann och selbstverständlech den Accord vu menger Fraktioun a soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeit.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | An ech soen dem Här André Bauler villmools Merci a ginn d'Wuert weider un deen nächsten ageschriwwene Riedner, an dat ass déi honorabel Madamm Lydia Mutsch. Madamm Mutsch, Dir hutt d'Wuert.

Une voix | Très bien!

Mme Lydia Mutsch (LSAP) | Fir eis, Här President, léif Kollegeinnen a Kollegen, huet dëse Projet de loi iwwert de Patrimoine culturel vum eise Land eng historisches Dimensioun. Schonn an der leschter Legislaturperiod hat d'Chamber souwuel d'Granada-Konventioun iwwert den Denkmalschutz wéi och d'Konventioun vu La Valette iwwert de Patrimoine archéologique ugeholl.

(M. Marc Spautz prend la présidence.)

Et ass duerfir héich Zäit ginn, fir d'Reform vum eise Patrimoine op d'Schinnen ze bréngen.

Wéi dës Regierung ugetrueden ass, hu mir eis als LSAP mat engagéiert, dass schnellstméiglech een neit Gesetz op den Instanzewee kéim a mir hunn eis aktiv un den Aarbechten an der zoustänneger Kommissioun

bedeelegt. An dofir freeë mir eis mat der Kulturministesch a mat der Rapportrice Djuna Bernard, där ech fir hiren exzellente Rapport wëll Merci soen, dass mer haut iwwert dëst Gesetz ofstëmme kënnen an dass sech eng ganz breet Akzeptanz fir de Vott herno ofzeechent.

Eist aktuell Gesetz vum 1983 huet säin Déngscht gemaach, mee et ass awer héich Zäit ginn, fir en neie legale Kader ze schafen. Et gëtt am Zesammenhang mat dësem Gesetz vu Paradigmewiessel geschwat - eng aner Prise de de conscience, eng aner Approche, eng aner Demarche - an ech deelen déi Aschätzung.

Mir hunn d'Chance, dass mir an eise Land e formidabelen architektoneschen, archeologeschen a kulturelle Räichtum hunn an dofir ass d'Protektioun an d'Valorisation vum deem Räichtum och esou wichtig. Ouni eng global Approche an ouni eng breet Mobilisation vu ganz villen Acteuren kann dat natierlech net geléngen. Dofir begrëisse mir, dass net nëmme bei de Viraarbechten zu dësem Gesetz, mee och bei der zukünftiger Ëmsetzung all d'Acteure mat an d'Boot geholl ginn: Associatiounen, Gemengen, interesséiert Bierger. An deem Zesammenhang ass déi geplangten, grouss ugeluechte Sensibilisierung ronderëm eise Patrimoine e ganz wichtegt Element.

Gläichermoo ass eng pluridisziplinär Approche. D'Schützen an d'Opwäerte vum eise Patrimoine huet Repercussiounen op déi nohalteg Entwécklung vum eise Land, op de Schutz vum eise Ëmwelt, op eis Wirtschafts- a Sozialentwécklung, op den Tourismus, op d'Revitalisierung vum eisen Uertschaften oder och op d'Dynamisierung vum soziale Liewen an eise Quartieren. A genee esou verknäppt sinn och déi verschidde Mesuren an Dispositiounen, vum den Ziler iwwert d'Prozeduren bis hin zu den urbanisteschen Enjeuen, Aiden a finanzielle Moyaenen.

Här President, dëse Projet de loi huet de groussen Advantage, dass en e legale Kader fir eise gesamte Patrimoine culturel schafft. E reegelt souwuel d'Protektioun vum architektonesche wéi och vum archeologeschen, immateriellen a mobille Patrimoine. Meng Partei steet zur Wäertschätzung an zur Protektioun vum Patrimoine culturel an all senger Formen, vu schützenswäerte Kulturgidder aus der Héichkultur iwwert d'Vollekkultur bis hin zur Alldaagskultur an Industriekultur.

Eise Patrimoine ass Ausdrock vum eiser Geschicht, vum eiser Identitéit, déi aus enger grousser Diversitéit eraus ee Ganzt ginn ass. An deem Sënn ass eise Patrimoine culturel och e wichtige Pilier vum eise sozialen Zesammenhalt.

D'Konventioun vum Conseil de l'Europe iwwert d'Valeur vum Patrimoine culturel fir eng Gesellschaft, méi bekannt als Konventioun vu Faro, huet an hirem Artikel 2 ënnerstrach, dass de Patrimoine culturel all Ressourcen, déi d'Mënscheit aus hire Vergaangenheet geierft huet, zesummefaasst, siefen et Monumenter, Kultursitten, Landschaften, e bestëmmte Savoir-faire - meng Virriedner hunn der schonn e puer genannt -, Kollektiounen aus privaten oder öffentliche Muséeën, Bibliothéiken an Archiven. A fir et hei ganz daitlech ze soen: Och déi Generatiounen no eis hunn e Recht, op dee Patrimoine a senger Gesamtheit kënnen zrëckzegraifen, an dofir muss e protegéiert ginn!

Duerch déi villfältig mateneen verknäpften Hiewelen, déi ugesat ginn, fir eise Patrimoine ze schützen an ze erhalen, ass et net verwonnerlech, dass bei engem Gesetz vum där heiter Envergere e ganz groussen Diskussionsbedarf besteet. Ëmmerhi riskéiert den Intérêt général mat den Intérêt-particulieren ze kollidéieren, oder anescht ausgedréckt: Deenen enge

kann d'Gesetz guer net wäit genuch goen, fir eise Patrimoine maximal ze protegéieren, an deenen anere geet et vill ze wäit bis hin zu gefaarten Aschränkungen vum de perséinleche Rechter.

Als LSAP läit eis um Häerz, dass all déi Suergen a Bedenken eescht geholl ginn, falsch Meenungen widderluecht kënnen ginn, iwwerdriwwer Fuerderungen hannerfrot a berechtigt Zweifele berücksichtegt kënnen ginn. Ee Beispill: A sengem éischten Avis huet de Syvicol ënnerstrach, dass vill Gemengen dat neit Gesetz als eng potenziell Brems fir hir kommunal Entwécklung wouerhuelen, well et e grouss Surplus un administrative Chargen a Käschte mat sech géif bréngen.

Besonnenes kritesch huet sech de Syvicol am Fall vum enger Zone d'observation archéologique gewisen. Hei war d'Angscht, dass grouss Deeler vum nationalen Territoire systematesch enger Evaluatioun zur Potentialité archéologique ënnerzu kéinte ginn, soubal Konstruktions- oder Demolitionsarbechte vum enger bestëmmter Envergere stattfannen.

De betreffenden Artikel 4 ass iwwerschaaft ginn an eiser Kommissioun an déi kritiséiert Notioun vu „potentialité archéologique“ ass aus dem Artikel 4 erausgeholl ginn. Gläichzäitig ass eng Ausnam bei urgenten Infrastrukturaarbechten an der Zone d'observation archéologique bäigesat ginn. De Begrëff vum der „sous-zone“ ass op Wonsch vum Syvicol en cours de route méi prezis definéiert ginn an doriwwer eraus sinn och Assainissementsarbechte vum de besteende Stroossen an der Sous-zone vum enger Evaluatioun ausgeklammert.

Wat de Volet vum der Protektioun vum architektonesche Patrimoine ubelaangt, ass am Laf vum den Aarbechten an der Kommissioun prezisiéiert ginn, dass d'Gemeinde vum neien Institut national du patrimoine architectural informéiert ginn, ier d'Aarbechten um Territoire vum der Gemeng par rapport zum Erstelle vum Inventaire ufänken. Dëst ass wierklech eng ganz wichteg Präzisioun, déi Vertraue schafft an d'Gelänge vum där riseger Erausforderung, déi den Inventaire duerstellt, iwwerhaupt eréischt méiglech mécht.

Här President, och d'Petitioun Nummer 1638, déi am Joer 2020 ronn 5.300 Ënnerschrëfte kritt huet, huet beluecht, dass ganz vill Biergerinnen a Bierger sech fir de Patrimoine culturel net nëmme interesséieren, mee och engagéieren. D'Petitionären haten ënner anerem de Wonsch geäussert, d'Charge de la preuve ze inverséieren an domat a priori all Gebai, dat virun 1955 gebaut ginn ass, als schützenswäert ze considéieren. An den Ae vum der Kommissioun ass déi Fuerderung ze wäit gaangen. Och misst de Staat de Propriétaire vum engem klasséierte Gebai méi incisiv u seng Obligatiounen erënnern, fir ze verhënnern, dass d'Gebaier bewosst delabréiere gelooss ginn an herno just nach d'Demolitioun iwwregbleift.

An eisen Aen ass dat eng ganz verständlech a berechtigt Fuerderung. De Pôle Nord ass e gutt Beispill. Am Joer 1911 no Pläng vum Architekt Jean-Pierre Koenig gebaut, ass de Pôle Nord 1988 klasséiert ginn, nodeems d'Initiativ „Stoppt de Bagger!“ d'Demande gemaach hat. De Propriétaire, eng amerikanesch Bank, huet awer mat Succès Appell gemaach géint déi Decisioun, soudass dat Gebai op den Inventaire supplémentaire komm ass an no méi wéi 15 Joer, an deenen d'Gebai sech selwer iwwerlooos war, hat sech den Zoustand esou degradéiert, dass näscht anescht méi iwwreg bliwwen ass, wéi et ofzerappen.

Mat dësem Gesetz wëlle mir esou Situatiounen an der Zukunft ausschléissen.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, déi ëffentlech Debatt an der Chamber am Kontext vun der Petitioun huet kloer gewisen, dass d'Protektioun vum Patrimoine ganz vill Leit ganz staark um Häerz läit. Ganz vill Bierger hu sech mat där heiter Fro beschäftegt. Och d'Politiker si Bierger an och der Politik läit eise Patrimoine culturel um Häerz.

Nach ass et esou, dass awer net alles, wat ee sech zum Schutz vun eisem Patrimoine wënne kann, och praktikabel ass. Mat dësem Gesetz gouf a mengen Aen de richtige Wee ageschloen an e kloer juristesche Kader fir d'Zukunft geschaaft. Iwwert dëst Gesetz si ganz vill Neierunge virgesinn, déi mir als LSAP ausdrécklech begrëissen. Si erlaben eis, d'Protektioun vun eisem Patrimoine méi zäitgerecht a méi effikass unzuegoen.

Ausserdeem kënne mir mat Hëllef vun dësem Gesetz Standarde vun den internationale Konventiounen, déi ech scho genannt hunn, zu deene mir eis iwwregens och als Lëtzebuurger engagéiert hunn, endlech an eis national Gesetzgebung integréieren. Mir waren do wierklech als Land net en avance. Elo gëtt beispillsweis mam Artikel 5 vum Projet de loi de Prinzip vun der Archéologie préventive aus der Konventioun vu La Valette an eis national Legislatioun verankert.

D'Archéologie préventive ass e ganz wichteg Prinzip, well engersäits archeologesch Iwwerreschter besser viru gréisseren Aarbechten an natierleche Risike protegéiert ginn an anerersäits en ongeplangte Baustopp vu Bauprojekte bei zoufällegen Decouverté verhinnt ka ginn, wat jo ganz an eisem Interessi ass.

Dofir: Mat dësem Gesetzesprojet schafe mer och d'Notioun vun der „Zone d'observation archéologique“. All Terrain, dee sech an där Zone befënnt, wou Konstruktions- oder Demolitiounsarbeiten ugeduecht sinn, gëtt grondsätzlech enger Evaluatioun ënnerzunn, fir sécherzestellen, dass déi geplangten Aarbechte keng Inzidenz op de Patrimoine archéologique kënnen hunn.

Als LSAP fanne mir et fundamental richtig a wichteg, dass dës Prinzipien net op enger ideologescher Grondlag berouen, mee op novollzéibare Krittären, Transparenz a Pragmatismus. Esou gëtt et zum Beispill eng Dispens bei geplangten Aarbechten am Kader vun engem PAP „quartier existant“ mat enger Fläch vu manner wéi 100 Quadratmeter an enger Déift wéi manner wéi 0,25 Meter. Parallell dozou gëtt an der Sous-zone eng Dispens geschaaft am Fall vun engem PAP „quartier existant“ mat enger Emprise vu manner wéi 0,3 Hektar respektiv engem PAP „nouveau quartier“ mat enger Emprise vu manner wéi engem Hektar.

An d'Opérations d'archéologie préventive duerfe sech am Reegelfall och just op maximal sechs Méint erstrecken. Dat si Beispiller, déi wierklech weisen, wéi wichteg et ass, dass een dee richtigen Equiliber fënnt tëscht der Protektioun vum Patrimoine op där enger Säit an der gewënschter an noutwendeger Realiséierung vu Bauarbeiten op där anerer Säit. Béd Ziler duerfe sech net ausschleissen, well béd Ziler si wichteg an noutwendeg Parametere vun engem gesonden Urbanismus.

Och den architektonesche Patrimoine muss protegéiert ginn. Do si mer eis natierlech heibannen alleguerten eens. D'Konventioun vu Granada, déi Lëtzebuerg schonn 2016 ratifizéiert huet, obligéiert d'Staaten iwwer hiren Artikel 10, d'Protektioun vum architektonesche Patrimoine als eent vun de undamentalen Ziler vum Aménagement du territoire festzehalen.

Hei wëll ech nach emol ënnersträichen, dass eisen architektonesche Patrimoine nëmme dann effektiv protegéiert an erhale ka ginn, wann déi 103 Acteuren

hir respektiv Verantwortung iwwerhuelen. Also souwuel de Kulturministère wéi och déi 102 Schaffen a Gemengeréit.

An der parlamentarescher Kommissioun gouf och nach eng Kéier prezisiéiert, dass nieft mindestens engem vun de 14 méigleche Krittären, dee vun der Authentizitéit op alle Fall muss erfëllt sinn, wann en Immeubel a Fro kënnt, fir als Patrimoine culturel national klasséiert ze ginn.

Et kann een et net oft genuch soen: Kloer, objektiv an novollzéibar Krittäre bei de Klassementer sinn d'Grundvoraussetzung, fir dass dat neit Gesetz déi néideg Akzeptanz um Terrain kritt a méiglechst effikass an der Praxis kann ëmgesat ginn.

Kolleeginnen a Kolleegen, e Kärstéck vun dësem Gesetzesprojet ass d'Schafe vun den Inventaire fir den architektoneschen, archeologeschen an immaterielle Patrimoine. Dëst bedeit e groussen Opwand fir déi zoustänneg Instituter a Servicer, déi iwwregens hei eng formidabel Aarbecht leeschten. A virun allem wäerten déi Inventairen net vun haut op muer Realitéit ginn. Et ass eng Aarbecht, déi ganz vill Zäit an Usproch hält, wäertvoll Zäit, well déi Viraarbecht soll et jo erméiglechen, eng uerdentlech a professionell Bestandsopnam vum gesamte kulturelle Patrimoine zu Lëtzebuerg ze maachen. Gemeng fir Gemeng an dëst op der wëssenschaftlecher Grondlag vum Inventaire. An dat ass gutt esou!

D'Prozedur vun der nationaler Protektioun vun Immeublén gëtt an deem Sënn vereinfacht, dass et an Zukunft eng eenzeg Prozedur gëtt, an zwar déi vum Klassement. E weidere gréissere Schratt fir eng méi grouss Sécurité juridique besteet doranner, dass d'Prozedur vun der nationaler Protektioun vun Immeublén net méi op Basis vun engem Arrêté ministériel geschitt, mee iwwert de Wee vun engem Règlement grand-ducal, wat an eisen Aen ze begrëissen ass.

Här President, als LSAP ass et eis en zentraalt Uleies, fir de Fond vum Patrimoine architectural mat den néidege budgetäre Mëttelen ze ekipéieren, fir dass d'Protektioun an d'Erhale vun eisem Patrimoine och effektiv realiséiert gëtt.

Aktuell hu mir am Land 1.877 - ech hoffen, Madamm Minister, dass dat nach déi aktuell Zuel ass - Immeublén an Objeten, déi protegéiert sinn. Ongeféier d'Hallschent dovunner gouf an de leschten zéng Joer protegéiert, obschonn déi gesetzlech Basis fir eng Protektioun schonn zënter 1927 besteet. Déi lescht Joren ass also e ganz groussen Effort gelescht ginn an op deem Elan wäert dat neit Gesetz och opbauen.

Dës Zuele weise gläichzäiteg, dass sech och bei eis d'Prise de conscience fir d'Wichtigkeet vun eisem Patrimoine culturel weiderentwéckelt huet. Trotzdeem menge mir als LSAP, dass weider an zousätzlech Efforte mussen gemaach ginn, fir de Grand public fir eng nohalteg a responsabel Valoriséierung vun eisem Patrimoine ze sensibiliséieren.

An dofir muss mer och sécherstellen, dass de Service des sites et monuments respektiv den neien Institut national du patrimoine architectural dat néidegt Personal kritt, fir den Usproch, déi un e gestallt ginn, kënne gerecht ze ginn. Dës Punkt ass an eisen Ae besonnesch wichteg, well d'Stäerkt vum Personal och eng Grundvoraussetzung dofir ass, dass d'Durée d'achèvement net ze laang gëtt, wat wierklech keng Niewesaach ass.

Den Inventaire supplémentaire wäert ganz ewechfalen am Interêt vun enger besserer Sécurité juridique. Mee och hei gëllt et, all Detailer ze bedenken, well déi Immeublén, déi op Basis vum aktuelle Gesetz, vun

1983 also, um Inventaire supplémentaire drop waren, wäerte weiderhin ageschriwwen gi bis zu deem Moment, wou deen neie Règlement grand-ducal zum Klassement als nationale Patrimoine a Kraaft getrueden ass. Op dës Aart a Weis evitéiere mir, et ass jo och esou gewollt, dass Immeublén während enger gewësser Zäit hir Protektioun ganz géife verléieren. Dat selwecht gëllt parallell fir sämtlech Immeublén, déi op Basis vum Gesetz vun 1983 als Monument national klasséiert goufen.

Une voix | Très bien!

Mme Lydia Mutsch (LSAP) | Och d'Allocatioun vun de staatleche Subventiounen un d'Gemengen, un d'Gemengesyndikater, d'Associatiounen oder u Privatpersounen, fir d'Behalen oder d'Restaureiere vun engem Immeubel mussen an aller Transparenz geschéien an dierfen och net onnéideg komplizéiert sinn. Méi generell gëllt et, kloer verständlech an acceleréiert Prozeduren ze schafen. An och dobäi hëlleft dëst Gesetz massiv.

Dir gesitt, Här President, meng Partei steet hannert deem neie Patrimoinengesetz. An dofir wäert et Iech och net wonneren, dass ech den Accord vu menger Fraktioun zu dësem Gesetz matbréngen, awer, a ganz zum Schluss, sou wéi sech dat gehéiert bei esou engem noblen Debat wéi deem vun haut, awer och well ech wousst, dass den honorabelen Här Bauler mäi Virriedner wier, wéilt ech gär meng Interventioun mat engem Zitat ofschleissen.

Den Albert Schweitzer, Dokter, Kulturphilosoph, Fridensnobelpreisträger, huet Folgendes, a mengen Ae ganz Richteges gesot: „Kultur fällt uns nicht wie eine reife Frucht in den Schoß. Der Baum muss gewissenhaft gepflegt werden, wenn er Frucht tragen soll.“

An deem Sënn, merci fir d'Opmierksamkeet.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Marc Spautz, Président de séance | Merci der honorabelen Madamm Mutsch. Den nächsten agedroene Riedner ass den honorabelen Här François Benoy. Här Benoy, Dir hutt d'Wuert.

M. François Benoy (déi gréng) | Här President, Dir Dammen an Hären Deputéiertkolleegen, Madamm Ministesch an och Här Minister, deen do sëtzt, no joerzéngtelaangen Diskussiounen si mir Gréng haut frou an houfreg, dass Lëtzebuerg endlech e staarkt a modernt Patrimoinengesetz kritt, well et ass batter néideg. Doranner ware sech nieft den Acteuren aus der Zivilgesellschaft an den Experten och quasi alleguerten déi Leit, déi Avice geschriwwen hunn zu deem neie Gesetz, eens.

Lëtzebuerg huet nach ëmmer e Réckstand beim Denkmalschutz am Verglach mam Ausland. Mir setzen och endlech déi internationalen Texter ëm, déi Lëtzebuerg ratifizéiert huet. Wann a Frankräich 3 % vun de Gebaier Monuments historiques sinn an an Däitschland tëscht 3 a 5 %, dann hu mir zu Lëtzebuerg just 0,8 % national Protektioun.

Den Denkmalschutz gëtt elo nei opgestallt an un déi haiteg Zäit ugepasst. An nodeems schonn tëscht de Joren 2000 an 2009 un engem neie Patrimoinengesetz geschaaft gouf, ouni dass et awer zu engem Resultat komm ass, si mir immens frou, dass d'Kulturministesch e klappt Joer no hirer Vereedegung déi politesch Initiativ an de Courage gewisen huet, fir 2019 en neie Versuch ze woen an en neie Projet ze deposéieren.

Zwee an en halleft Joer méi spéit stëmme mir dëst neit Patrimoinengesetz. An dofir soe mir onser engagéierter Kulturministesch villmools Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. François Benoy (déi gréng) | Merci och der Rapportrice, déi ons erkläert huet, wat fir e Paradigmewiessel mer haut hei alauden a wéi eng Mëttel mer eis elo ginn, fir beim Denkmalschutz endlech net méi hannendrun ze lafen. An e Merci och fir allegueren déi vill Leit, déi um Terrain schaffen a sech engagéieren. Et ass net ëmmer einfach, Denkmalschützer ze sinn. Dat heescht ze kämpfen, sech ze engagéieren an der vill op den Deckel ze kréien. Ech erliewen dat ëmmer erëm och a Gemengerotssitzungen, wou een erlieft, dass nach laang net jidderee verstanen huet, wéi wichteg den Denkmalschutz ass.

Wa mir hei endlech e wichtige Schrëtt virukommen, dann ass dat och, well sech dobausse Leit fir den Erhalt vum Kulturierwe staark maachen. An dofir soen ech hinnen am Numm vu menger Fraktioun och villmools Merci.

Une voix | Très bien!

M. François Benoy (déi gréng) | Här President, Dir Dammen an Hären, haut ass e gudden Dag fir de Patrimoine, well mir endlech e Gesetz kréien, dat den Numm vum engem Patrimoinengesetz verdéngt. Natierlech muss e Gesetz wéi dat heiten awer och juristisch d'Strooss halen a praktesch ëmsetzbar sinn. An deem Sënn hält den Text d'Balance tëscht dem Erhale vum eiser Vergaangenheet an der zukünftiger Entwécklung vum eise Land an eisen Infrastrukturen.

De wirtschaftlechen an demografesche Wuesstum vum de leschte Joren a Joerzéngte stellt och de Schutz vum Patrimoine virun Erausforderungen, well méi Gebaier an Terraine kaf a verkaf ginn a well méi gebaut gëtt. An hei läit de Paradigmewiessel. Dat Wuert ass bei deem Gesetz net ze héich gegräff. Vun engem nodréigleche Schutz, deem oft ënnert dem Zäitdrock vum enger Zoufallsdecouverte oder engem Verkaf huet misse stattfannen, gi mir eriwuer op e proaktive System mat kloer Prozeduren an Delaien. Konkreet weist sech dat zum Beispill um Prinzip vum der Preventivarcheologie an och bei den neie systematesche wëssenschaftlechen Inventaire vum dem Patrimoine architectural.

Nieft neie Prozeduren a Bestëmmunge bréngt dat neit Gesetz och eng ganz Rei wichtig Vereinfachungen. Sou gëtt zum Beispill beim bebauen a beim mobile Patrimoine den zweegleisege System vu fréier duerch eng eenheetlech Prozedur ersat. D'Gesetz leet och Wäert op Transparenz, kloer Prozeduren an Delaien, d'Abanne vum de Bierger a Proprietär/innen duerch eng Consultation publique an d'Publikatioun vum de wëssenschaftlechen Inventaire fir de Grand public.

Dës Reform vereent de Schutz vum Privateigentum mat dem Schutz vum dem kollektive Gutt, dat eise Patrimoine duerstellt. An och d'Proprietäre profitéieren vum de fixen Delaien an den transparente Prozeduren.

Am Beräich vum Inventaire gëtt et och eng weider wichtig Neierung vum deem Gesetz. Dat ass de Prinzip vum de Secteurs protégés d'intérêt national. Vum Prinzip hier kenne mir déi Iddi scho vum Gemengenniveau, wou et bei de PAGe kommunal Secteur-protégée gëtt. D'Iddi ass hei, dass en zusammenhängenden Ensembl vum Gebaier ënner Schutz gestallt gëtt, well nëmmen als Ganzt säin historiesche Charakter esou kann erhale ginn. E klassescht Beispill hei sinn historiesch Duerf- oder Stadkären oder Quartierskären. Wichtig ass et och, hei ze soen, dass och dat Instrument am Gesetz verhältnisméisseg an transparent encadréiert gëtt.

Esou muss esou e Secteur protégé mat Text- a Kaartematerial kloer definéiert ginn. E muss e Plan de gestion a längerfristeg Ziler virweisen. A wann e bis a Kraaft ass, da ginn d'Proprietäre vu Gebaier kloer informéiert, wat dat elo fir si heescht. An natierlech net ze

vergiessen: Och d'Secteurs protégés gi wéi d'Inventairen duerch d'Consultation publique, ier se a Kraaft trieden.

D'Inventarisierung vum alle Gemenge wäert laut de gängige Schätzungen eng zéng Joer daueren. E Laangzäitprojet also, mee dat ass net méi séier ze maachen. Et geet eeben drëm, fir e System op d'Been ze stellen, deem duerno nohaltege ka funktionéieren. Entre-temps gëtt et mam Filet de sécurité awer e Mechanismus, deem dem weidere Verloscht vum Patrimoine soll direkt entgéintwierken. Konkreet heescht dat: Bis den nationale Schutz op Basis vum den neien Inventairen operationell ass, wäerte substanzial Verännerungen oder Ofërsaarbechte vu kommunal geschützte Gebaier zousätzlech der Autorisation vum dem Kulturministère ënnerleien.

Dee Filet ass esou direkt wierksam a bitt och juristisch Sécherheet. E kann awer nëmme gräifen, wann d'Gemengen och de Schutz vum Patrimoine eescht huelen.

Zu gudder Lescht betrëfft d'Gesetz och nach de mobilien an den immaterielle Patrimoine. An och hei moderniséiere mer bestoend Texter, wou et se gëtt, a féieren doriwwer eraus wichtig Neierungen an. De ganze Beräich vum Patrimoine immatériel zum Beispill ass nach relativ rezent. Hei gëtt et zu Lëtzebuerg eréischt zanter 2017 en éischten Inventaire. Mir begrüessen dës Neierung. Si weist, dass d'Notioun vum Patrimoine sech permanent weiterentwéckelt a si ënnersträicht d'Wichtigkeet vum eisen Traditione vum Hannergrond vum enger ëmmer méi globaliséierter Welt.

Här President, Dir Dammen an Hären, ech kommen nach eng Kéier zrëck bei d'Gemengen. D'Gemengen hu, wéi gesot, eng grouss Responsabilitéit am Kader vum de PAGen. D'Iwwerschaffe vum de PAGen an dem Sechsjoresrhythmus bitt eng Chance, fir den Denkmalschutz konsequent op kommunalem Plang ze garantéieren. Dës Gesetz betrëfft nämlech nëmmen den national schützenswäerte Patrimoine an dat ass logescherweis nëmmen e klengen Deel vum gesamte Kulturierwen.

Dës Responsabilitéit vum de Gemengen ass an der Iwwergangszäit vum dem neie Gesetz, wéi scho gesot, besonnesch wichtig, fir dass an der Tëschenzäit keng erhaltenswäert Gebaier verschwannen oder verfallen, ier den neie Schutz gräift.

Wichtig ass awer och laangfristeg d'Kohärenz tëscht de verschiddene Niveauen. De Paradigmewiessel an d'Weiterentwécklung op nationalem Plang mussen op kommunalem Niveau verstane ginn. An dofir brauche mer Sensibilisation, och um Niveau vum de Gemengen, fir den nationale Schutz, awer och fir de kommunale Schutz, dee mir nach wie vor brauchen.

Tëscht de verschiddene Gemenge ginn et nämlech och Ënnerscheeder. Während déi eng den Denkmalschutz ganz seriö huelen, maachen anerer awer hei och manner. Dobäi kënn, dass den Denkmalschutz op kommunalem Plang an de leschte Joren och bei e puer Gerichtsaffären a Fro gestallt gouf, an dofir brauch et méi Kohärenz um Gemengenniveau.

Et brauch een am Endeffekt eng Conservation intégrée queesch duerch déi verschidden Niveauen, wéi et och d'Konvention vu Granada fuerdert, déi Lëtzebuerg eréischt 2016 ratifizéiert huet.

Här President, Dir Dammen an Hären, Sensibilisation an Informatioun brauch et awer net just bei de Gemengen, mee bei der ganzer Population. D'Gesetz hei stellt wichtig Weichen, mee garantiéiert fir sech eleng kee ganzheetlechen an effikasse Schutz. Wéi een am Däitsche seet, brauch een hefir eng

„Denkmalschutzkultur“ an dat op allen Niveauen. An um Wee dohinner hunn déi zoustänneg staatlech Stellen och wichteg Missiounen a brauchen dofir och laangfristeg déi néideg Mëttelen, zum Beispill fir d'Sensibilisation, d'Publikatioun vum den Inventairen, Ausstellungen, Zesummenaarbechte mat de Schoulen an esou weider an esou fort.

An insgesamt gëllt fir dës neit Gesetz: D'Effektivitéit an d'Vites vum den neie Prozeduren ergi sech sécher aus deem Text, dee mir haut hei stëmmen, mee eeben och aus de Moyene fir d'Ëmsetzung dovun. Soss dauert et herno ze laang oder et geet Patrimoine verluer, well d'Delaien auslafen. An nieft dem objektive Verloscht géif et och zu engem Vertrauensverloscht an den Denkmalschutz kommen an dat musse mer onbedéngt verhënnern.

Une voix | Très bien!

M. François Benoy (déi gréng) | Här President, Dir Dammen an Hären, bei engem ambitiöse Projet wéi deem heiten ass et verständlech, dass et och Virbehalter goufe respektiv ginn. Fir et ganz kuerz ze maachen: Nee, de Schutz vum Patrimoine ass net onvereinbar mat der Schafung vum Wunnum oder vum Infrastrukturen. Dës Gesetz seet net, dass hei zu Lëtzebuerg elo néischt méi gebaut oder ofgerappt däerf ginn.

Hei muss een och ervirhiewen, dass d'Gesetz d'Méiglechkeet vu Verännerungen un historiesche Gebaier net ausschléisst. Sou kënnen duerchaus zum Beispill Wunnengen an esou Gebaier ugeluecht ginn.

Dofir nach eng Kéier: Denkmalschutz an d'Entwécklung vum Land schléisse sech net aus. Am Géigendeel: Déi transparent a previsibel Prozeduren zilen drop of, fir déi grouss Majoritéit vum de Fäll ze vereinfachen an ze beschleunegen.

Geet dës Gesetz elo net wäit genuch oder geet et vläicht souguer ze wäit? Tëscht den Avise vum Syvicol, vum de verschiddene Berufsskummeren an engagéierten Denkmalschützer ginn d'Meenungen natierlech auserseen. Et gouf jo zum Beispill déi Propos fir e generell Ënner-Schutz-Stelle vum all Gebai, wat virum engem Stéchdatum X gebaut gouf, sief dat 30 oder 50 Joer. Dat huet sech bekanntlech als juristisch net gangbar herausgestallt an och de Staatsrot huet sech jo hei dergéintgestallt.

Mir mengen, dass dës Gesetz just de gudden Kompromëss fir de Schutz vum deene verschiddene legitimen Interesse vum de Kollektivitéiten an den Einzelnen hei fonnt gouf.

Zu de Kriticken - et géif ze wäit goen - wëll ech och nach eemol soen, dass mir zu Lëtzebuerg den Denkmalschutz an de leschte Joerzéngten net seriö genuch geholl hunn. Dat gesäit ee jo och am internationale Verglach ganz gutt. Mir hu Konventionen och spéit ëmgasat. Mir ware respektiv mir si bei der Zuel vum de geschützte Gebaier an Objeten och ëmmer nach hannendran. An dofir musse mir ons elo natierlech déi néideg Moyene ginn an dat maache mir och mat kloer a mat transparente Prozeduren.

A wa mir zu Lëtzebuerg net genuch bezuelbar Wunnengen hunn, dann ass dat sécher net d'Schold vum dem Denkmalschutz. Ech rappeléieren och nach eng Kéier, dass mer eng 5.000 Hektar Réserve foncière am Perimeter hu mat Wunnum fir 300.000 Awunner. Wann do an de leschte Joren net genuch geschitt ass, dann ass dat sécher net dem Denkmalschutz seng Schold. Grad esou weínege wéi Logement an Naturschutz sollte mer Logement net géint Denkmalschutz ausspülen. A grad esou weínege sollte mer energieetesch Renovatioun an Denkmalschutz géinteneen ausspülen. Dat Ganzt geet nëmmen zesummen an et geet am Respekt vuneneen, wéi ganz vill gutt Beispiller weisen.

Une voix | Très bien!

M. François Benoy (déi gréng) | A Lëtzebuerg huet dofir jo och eng ganz ambitiéis Renovatiounsstrategie, wou eent vun den Ziler och justement ass, fir eng gutt Ofstëmmung vun eisen Ziler an der Energiepolitik mat dem Denkmalschutz ze maachen. An ech rode jiddwerengem, do eng Kéier e Bléck dran ze werfen, da kann en dat och do am Detail noliesen.

Mir brauchen also eng engagéiert Logementspolitik. Mir brauchen och eng engagéiert Naturschutzpolitik, eng engagéiert Energiepolitik an eeben och eng engagéiert Denkmalschutzpolitik. A genau dat kréie mer duerch dëst Gesetz, wou mir d'Weichen elo wierklech stellen, ons Responsabilitéit huelen, fir en effikasse Schutz vum Patrimoine och effektiv ëmzesetzen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. François Benoy (déi gréng) | Här President.

Motion 1

La Chambre des Députés,

- considérant que le rôle de l'État est celui de veiller à la conservation du patrimoine culturel majeur pour notre pays ;

- considérant que le patrimoine culturel reflète l'histoire et l'identité partagées des citoyen-ne-s et les valeurs très diverses qui y sont attachées ;

- considérant que le patrimoine culturel entretient des liens étroits avec les préoccupations sociales et socio-économiques et que dès lors, il est le terreau d'une politique de cohésion territoriale et sociale ;

- considérant que la protection du patrimoine culturel relève du développement durable ;

- rappelant que le Grand-Duché de Luxembourg a signé une série de textes internationaux en matière de protection du patrimoine, dont notamment les Conventions de Grenade, de La Valette et de Faro ainsi que celle des Nations Unies relative à la protection du patrimoine mondial, culturel et naturel ;

- reconnaissant la prise de conscience et les mobilisations au niveau de la société civile ces dernières années en faveur de la conservation du patrimoine culturel ;

- reconnaissant le succès de la pétition publique n° 1638, débattue en séance publique à la Chambre des Députés le 21 octobre 2020 ;

- rappelant que les travaux d'inventorisation nécessaires à la mise en place du nouveau régime de protection s'étendront sur une période estimée à une dizaine d'années ;

- saluant le renforcement des effectifs du Service des sites et monuments ces dernières années ;

- rappelant que la sensibilisation de tous les acteurs concernés constitue un élément essentiel pour l'efficacité du nouveau régime de protection et que les institutions publiques concernées ont une mission médiatrice essentielle à assumer dans ce contexte,

invite le Gouvernement

- à réaliser, trois ans après l'entrée en vigueur de la loi, un processus récurrent d'évaluation qualitative de sa mise en application ;

- à prendre en compte dans le cadre de cette évaluation l'étendue des travaux d'inventorisation prévus par la loi en projet ainsi que le délai prévu pour leur mise en œuvre ;

- à assurer que les ressources budgétaires nécessaires soient mises à disposition des services et instituts étatiques compétents tout au long de la mise en pratique du nouveau régime de protection ;

- à assurer l'information et la sensibilisation de tous les acteurs concernés par le nouveau régime de protection, dont notamment les communes et le grand public ;

- à prévoir les moyens budgétaires nécessaires pour une large diffusion des inventaires scientifiques du patrimoine architectural réalisés.

(s.) *François Benoy, André Bauler, Djuna Bernard, Sven Clement, Fred Keup, Octavie Modert, Lydia Mutsch, Nathalie Oberweis.*

M. Marc Spautz, Président de séance | Merci.

M. François Benoy (déi gréng) | Ech géif dann eng Motioun hei deposéieren, déi zu menger grousser Freed an zu onser aller Freed vun alleguerten de Parteien an der Chamber ënnerschriwwen ginn ass. An dofir jiddwerengem e grouse Merci, well dat ass haut e staarkt Zeechen, wat mer ginn. Hei stelle mir eng ganz Rei Punkte fest, dorënner d'Wichtigkeet vum Patrimoine fir ons Identitéit an domadder och d'sozial Kohäsion an d'nohaltig Entwécklung, d'Wichtigkeet vun der staatlecher Verantwortung an dësem Beräich, déi sech aus deenen Iwwerleeungen ergëtt. Mir rappelléieren och déi verschidde Konventiounen, déi mer ratifizéiert hunn a mir ënnersträichen d'Wichtigkeet fir d'Sensibilisatioun an dësem Beräich.

An opgrond vun deene Consideratiounen invitéiere mer d'Regierung, fir an dräi Joer mat enger lafender Evaluatioun vum Gesetz unzefänken, fir ze kucken, wou mer da stinn; dann awer och ganz wichteg, fir déi néideg budgetär Moyenen zur Verfügung ze stellen, fir dass dëst Gesetz och effikass a vollstänneg kann ëmgesat ginn, wéi et eis Volentéit ass. Grad d'Missioun vum Inventaire vum gebaute Patrimoine ass gewaltig an dofir brauch och grad déi heiten Ekipp an Zukunft méi Leit.

An dann - wéi ugedeit - fuerdere mer och eng konsequent Informatioun fir de Grand public grad ewéi och fir d'Gemengen, fir dass d'Denkmalschutzkultur bei alle concernéierten Acteure gestärkt gëtt.

Här President, Dir Dammen an Hären, ech kommen dann zum Schluss. Mir kréien haut endlech e Gesetz, dat op der Héicht ass vun deem, wat mir zanter Jore brauchen. Mir maachen dat am Bewosstsäin, dass et hei ëm legitim Interesse geet, souwuel um kollektive Plang wéi och vun dem Einzelnen. A mir ginn eis dofir am Beräich vun de Konzepter, vun de Bestëmmungen a vun de Prozeduren d'Méiglechkeeten, fir eng nei Etapp beim Schutz vum Kulturierwen anzelauden. Dovu wäert onst Land an den nächste Joren a Joerzénge profitéieren.

A wa mir onse Patrimoine schützen, da schütze mir en Deel vun eiser kollektiver Identitéit. Dofir maache mir och eppes Guddes fir de sozialen Zesammenhalt an d'Qualitéit vun eiselem alldiegleche Liewensraum. Dovunner profitéiere mir alleguerten all Dag. An dofir ginn ech haut mat grousser Freed d'Zoustëmmung vun der grénger Fraktioun zu dësem Gesetz an ech soen Iech alleguerte villmools Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Marc Spautz, Président de séance | Merci dem honorabelen Här Benoy. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabele Fred Keup. Här Keup, Dir hutt d'Wuert.

M. Fred Keup (ADR) | Merci. Merci, Här President, Dir Dammen an Dir Hären. Merci och der Rapportrice, dem Djuna Bernard, fir de gudden Rapport. A merci och all deene Leit, déi matgeschafft hunn hei an och menge Virriedner, déi genau wéi mir eise kulturelle Patrimoine am Häerz droen an d'Saache wëlle verbessern.

Mir sinn awer e bësse manner optimistesche wéi déi meeschte vun deenen, déi viru mir geschwat hunn. An dat wäerte mer elo e bëssen duerleeën. De Sites et monuments schreift: « La conservation, la protection et la mise en valeur du patrimoine bâti est l'affaire de tous : propriétaires d'immeubles, associations, citoyens, communes, État. En effet, il y va de l'identité culturelle de tout un pays. » Et geet ëm d'kulturell Identitéit vun eiselem Land, ëm eis kulturell Identitéit a wat ofgerappt gëtt, dat ass fort, fir ëmmer.

(M. Fernand Etgen reprend la présidence.)

„Rett Lëtzebuerg! Save Luxembourg!“ Esou seet eng Vereenegung, déi antrëtt fir d'Erhale vun eiser wäertvoller historescher Bausubstanz. Si haten eng Petitioun gestart, waren erfolgräich a waren hei an der Chamber an hunn eis wuelduerchduecht a konkreet Virschléi gemaach. Resultat: Hir Enttäuschung war grouss. Si hu gesot: „Hunn d'Lëtzeburger kee Gefill fir d'Vergaangenheet a fir d'Geschicht?“ Dat war hire Spriecher, de Peter Kleijnenburg. A weider: „Mäicht felt et de Lëtzeburger e bëssen u Stolz.“ Dat sinn hir Wiederer.

Ma hien huet e bësse Recht. Kommt mir sinn emol houfreg op eis Kultur, op eis Geschicht, op eis Traditionen, op eis Ritualer, op eis Sprooch an op eis Architektur! Wéi kann et sinn, dass déi selwecht Leit, déi op där enger Säit gär an d'Provence oder an d'Toskana wonnerschéin harmonesch erhalen Dierfer a Stied bewonnere ginn, op där anerer Säit hei am Land zouloossen, dass esou wonnerschéin harmonesch erhalen Dierfer zerstéiert ginn?

Une voix | Très bien!

M. Fred Keup (ADR) | E puer Beispiller schnell: Aktuell d'Gare vun Ettelbréck, 160 Joer al, gëtt ofgerappt an ersat duerch eng elle Këscht ouni Séil, ouni Identitéit. Aktuell dem Aloyse Kayser säin Heemechtshaus zu Miersch, dann déi ronck Bréck am Neiduerf zu Esch, vill aneren industrielle Patrimoine, d'Keeseminnen, e Wiertshaus vun 250 Joer zu Äischer, al Bauerenhäff zu Wecker, zu Housen, zu Keespelt, zu Nidderfeelen, zu Conter, zu Hiefenech, zu Bruch, zu Eschweiler, zu Gouschteng, zu Kanech, zu Garnech, zu Wäiswampech, zu Mamer, Gëtzen, Steesel, Luerenzweiler, Eilereng an esou weider an esou fort - jo, fort ass fort!

Bauerenhäff, 200 Joer al, vum Sites et monuments als erhaltenswäert ugesinn: ofgerappt. Wonnerschéin 100-järeg Haiser zu Hollerech, um Lampertsbiereg, zu Bouneweg, Beggen, am Neiduerf: fort. D'Kärenhal vum Agrozenter zu Miersch: fort. Déi schützenswäert Annex vum Schloss Heeschdref: fort. D'Patton-Bréck: fort. Esou vill gëtt zerstéiert, esou vill Kultur ass fort!

Ass dat d'Bewosstsinn fir d'Lëtzeburger Kultur? Do wonnert et net, dass d'Leit soen: „Rett Lëtzebuerg!“ An dat hätt een och elo scho kënne verhenneren, och ouni dat neit Gesetz. Firwat ass dat net gemaach ginn? Firwat gëtt dat net gemaach? A firwat soll elo op eemol viles dorun änneren? Wann de Wëllen net do ass, ännert sech och net vill mam neie Gesetz, well een dat neit Gesetz, quitte dass et eng ganz Partie vu Prezisiounen bréngt a gutt Usätz huet, awer als en zahllosen Tiger consideréiere kann. De Wëlle felt. Enfin, de Wëllen ass nach vläicht do, mee da felt de Courage.

Well dat, wat ee brauch, dat ass eeben dann de Courage. An de Courage heescht eeben, Leit - an dat sinn oft Wieler - hiert Haus ze schützen, och wa si dat ofleenen. Hei am neie Gesetz gi kloer Krittäre festgeluecht an et kënnent en Inventaire. Dat ass eng super Saach. All eenzelt Gebai hei am Land géint no wëssenschaftleche Krittären ënnersicht. Dat hëlleft als Argument: Wie ka schonn eppes géint d'Wëssenschaft soen?

Et gouf dat allerdéngs schonn deelweis virdrun. De Service des sites et monuments mécht eng enorm fantastesch Aarbecht, an ech wëll hinnen och vun hei aus e ganz grouse Merci soen an e grouse Respekt ausschwatzen. Mee wat geschitt dann domat? Ee Beispill: de PAG vu Péiteng. 1.131 Gebaier wieren ze schützen, esou soten d'Experten, d'Wissenschaftler vum Sites et monuments. Péiteng: „Boff, 181.“ 181 vun 1.131 hu si geschützt. Hei si mer dann am Konflikt tëscht Politik a Wëssenschaft. Déi eng soe „Schützt vill!“ an déi aner schützen e Minimum.

Et kann een de Buergermeeschter dann och verstoe bei deem, wat hie seet. Hie seet: « S'ils veulent protéger ces bâtiments, ils n'ont qu'à le faire eux-mêmes. Ils peuvent lancer une procédure de classement national. » Dat huet den Här Mellina gesot an engem Interview. An dat ass verständlech zu engem gewësse Deel: Hie spillt de Ball weider un de Ministère.

An deem deet sech och schwéier, well och do brauch ee Courage, et trëppelt ee jo Leit op d'Féiss. Beim Sites et monuments fanne mer eng Lëscht vun de Gemengen an dräi Faarwen: gréng, giel, rout. An am Rouden, do sinn dann déi Gemengen, déi « malheureusement, n'ont pas assumé suffisamment leur rôle protecteur du patrimoine bâti local ». Dat sinn der eng ganz Partie, déi dat net gemaach hunn.

Wat geschitt also, wann d'Gemengen, wann déi Gemegeverantwortlech sech net dem Avis vun den Experten uschlëssen? Dat ass jo d'Fro. Den Inneministère huet deemools de PAG vu Péiteng akzeptéiert. De Kulturministère wollt net selwer schützen. D'Gemeng huet de Minimum vum Minimum gemaach. Wéi gesot, do ass de Problem, et feelt u Courage a jidderee verstoppt sech hannert deem aneren. An och dësem Gesetz feelt et eeben e bëssen u Courage.

Duerfir nee, haut ass net dee groussen Dag fir eist wäertvoll Bauierwen, fir den Denkmalschutz. Et verwonnert dann och, dass grad an enger Zäit, wou ganz vill vun Nohaltegkeet, CO₂-Emissiounen, Recycling, Circular Economy geschwat gëtt, dës Argumenter dann hei méi eng kleng Roll spillen. Wa mer nämlech déi Gebaier stoe loossen amplaz ofzerappen, da gëtt vun der bestoender Bausubstanz profitéiert, ouni dass duerch en Ofress grouss Quantitéiten u Bauschutt ufalen. Zousätzlech ginn och eng ganz Rei Zäregasemissiounen agespuert, déi bei engem Neibau géifen ufalen, a wäertvoll Ressourcen a Rostoffer gi geschount. Mee amplaz recycléiert, gi leider vill ze vill Haiser op den Tipp gehäit. Eppes Neies bauen, amplaz eppes Ales nach ze notzen, ass eng Verschwendung vu Ressourcen.

Da kënnt och gär d'Argument vum Logementsproblem, vun der Wunnengsnout. An ech wëllt och vläicht eng Kéier en anere Bléckwénkel hei e bëssen erabrénge. Kuerz, de Logementsproblem, dee besteet effektiv engersäits doranner, dass eng Partie Leit hei am Land iwwerhaupt keng Wunneng fannen, well se d'Moyenen absolut net hunn. Dat ass e grouse Problem. Wann awer déi meeschte Leit sech opreegen iwwert d'Logementspräisser, dann ass et net, well se keng Wunneng fannen, mee dann ass et, well se net déi Wunneng fannen, déi se gären hätten. A si huelen oft Beispiller a soen dann: „Jo, mee meng Elteren, déi konnte sech awer nach eppes Groussen leeschte mat aacht Ar Terrain an esou weider an esou fort, an ech kann dat haut net méi!“ An ech mengen, dat ass e ganz groussen Deel vum Wunnengsproblem, wéi d'Leit en dobaussen empfangen.

Verbessere mer hei déi Wunnengsproblem, andeems mer schéin, wäertvoll Haiser ofzerappen an duerch bëtons Appartementscuben ersetzen? Ech mengen net.

Mir sinn doniewent och Europameeschter am Bauen an do si mer beim onkontrolléierte Wuesstum. Kee Land baut esou vill Wunnenge wéi mir hei zu Lëtzebuerg aktuell a kee Land wüsst esou schnell wéi Lëtzebuerg mat alle grouse Problemer, déi dat mat sech bréngt: Trafick, Naturzerstörung, héich Wunnengspräisser an eeben d'Zerstörung och vun der wäertvoller Bausubstanz an Architektur. Dat ass e grouse Problem fir ganz vill Saachen hei am Land. Dat ass och d'Wuerzel vun dësem Problem hei beim Denkmalschutz.

A kommt mir sinn emol éierlech: Wat ass da méi schéin, dat wat fréier gebaut ginn ass oder dat wat haut gebaut gëtt?

Une voix | Très bien!

M. Fred Keup (ADR) | Wäiss Këschten, Uniformiséierung, Bëtonsbléck, wäiss an anthrazit, ouni Séil, ouni Geschicht, déi net laang wäerte stoen, oft gebaut, fir 20, 30 Joer ze halen. Al Bauerehaiser sinn no 150 Joer nach tipptopp. Et ass e kuerzfristegt Denken. Et gëtt gebaut, gebaut, gebaut, mee wat ass et dann? Deelweis nennen d'Leit et Kanéngerchersstall oder Fixfeierkëschten ouni Léift. An et huet een d'Gefill, dass d'Architekten an d'Promoteure warscheinlech ni do musse laanschtfuere, well et ass net schéin. A wéi kann een esou eppes bauen?

Och d'Diversitéit geet verluer. Déi Saachen, déi mer bauen, sinn aleatoire, kéinten iwwerall an der Welt stoen, do ass näischt méi, wat typesch lëtzebuergesch ass.

Gitt emol kucken - an Dir kennt där Beispiller jo. Ee Beispill hei, dat ass Esch, den Zentrum, d'Uelzechstrooss mat de Stroosse ronderëm, da kuckt Der eng Kéier erop amplaz erf. Déi fantastesch Fassaden, déi een do gesäit, dat ass herrlech, dat ass e Genoss fir d'A. A wann een da kucke geet, wat haut gebaut gëtt, pardon, dat ass kee Genoss fir d'A.

An ech wëll do nach ee Beispill soen, dat ass - wann Der Iech eng Kéier do verlaaft - zu Beeler an der Gemeng Wäiswampech, ech mengen, do ass eppes ganz Schlëmme verbrach ginn. Dat ass du jamais vu! Dat kënnt Der googelen.

Wat besser maachen? Wat hätt ee kënne maachen? Ma dat, wat an der Petitioun gefuerdert gouf: All Haiser, déi virun 1955 gebaut goufen, provisoersch ënner Schutz ze setzen. Wann een da wéilt ofzerappen, da misst ee fir d'éischt de Sites et monuments ëm Erlaabis froen. Et geet also net drëm, all déi Gebaier ze erhalen, mee déi Verwaltung da kucken ze loossen, ob se d'Haiser klasséieren oder d'Ofzerappen eeben erlaben. Dëst ass awer ofgeleent ginn an dat fanne mer schued. Dann hätt ee kënne higoen an deem Datum vun 1955 op der Säit loossen an einfach kënne soen: Ma all d'Haiser si geschützt, bis de Sites et monuments d'Erlaabis gëtt, fir et ofzerappen. Dat wier e staarkt Zeeche gewiescht fir de Patrimoine.

Zum Schluss: Dëst Gesetz bréngt leider net den néidege Paradigmewissel. Et sinn eng Partie Verbesserungen dran, jo, mee am Kär wäert sech eleng mat dësem Gesetz net vill veränneren. Et geet net wäit genuch. An d'Madamm Rapportrice huet an engem Artikel e Samschden dat och an hirer Konklusioun uklänge gelooss. Do stoung geschriwwen: „Auch wenn das neue Gesetz die Weichen stellt, kann es den Erhalt unseres Kulturerbes nicht alleine gewährleisten. Hierzu braucht es nämlich auf lange Sicht materielle und politische Unterstützung“ an esou weider an esou fort.

D'Gesetz geet net duer. Dat wësse mer alleguerten. An duerfir soen ech, et ass am Fong en zahnlosen Tiger a verschidden Denkmalschützer, déi nennen et souguer

en Alibigesetz. Et ass e Gesetz vun de verpasste Chancen. An och wann et eng Partie Verbesserungen bréngt, wat eis drun hënnert, fir dergéint ze stëmmen, sou wäert dat derzou féieren, dass mer et net wäerte matdroen an dass mer eis wäerten enthalten.

Ech hunn dann nach eng Motioun hei matbruecht, well mer op e Problem opmierksam gi sinn, dee besteet, wat eisen Denkmalschutz a wat eise Patrimoine betrëfft. An zwar gëtt et hei a Lëtzebuerg keng Statistiken, wéi vill Haiser ofgerappt ginn. A mir géifen hei an där Motioun fuerderen, dass d'Regierung, dass d'Administratiounen esou eng Statistik féieren, wou einfach agedroe gëtt, falls iergendwou e Gebai ofgerappt gëtt, an dann och probéieren, eeben dran ze schreiwen - wann dat méiglech ass -, aus wéi enger Zäit dat ass, an dat dann och reegelméisseg esou publizéieren, fir dass mer en Iwwerbléck kréien, wéi vill vun de Gebaier hei am Land ofgerappt ginn an all deene Joren, och grad déi, déi elo kommen an deenen zéng Joer, bis den Inventaire fäerdeg ass.

Ech soen Iech Merci.

Motion 2

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest, dass

- *d'Erhale vun existéierender Bausubstanz eng wichteg Roll spillt, an dat souwuel am Kontext vum Denkmalschutz wéi och um Wunnengsmaart an am Interessé vun enger nohalteger Entwécklung vun eisem Land;*

- *et aus dëse Grënn wichteg wier, iwwer Statistiken iwwert d'Demolitioun vu Bausubstanz ze verfügen an esou den Afloss dovun op déi verschidde Beräicher kënne anzuschätzen;*

- *d'Regierung, respektiv d'Administratioun bis elo keng statistesch Donnéeën erhieft zu der Unzuel un ofgerappte Gebaier am Land (cf. parl. Fro N° 2977 vum 12. Oktober 2020);*

- *och keng Donnéeën iwwert den Alter vun den ofgerappte Gebaier virleien,*

fuerdert d'Regierung op,

- *statistesch Donnéeën ze erhiewen iwwert d'Unzuel vun ofgerappte Gebaier, wa méiglech pro Gemeng;*

- *souwäit wéi méiglech den Alter vun dëse Gebaier an enger Klassifizéierung duerzeleeën;*

- *dës statistesch Donnéeën reegelméisseg ze verëffentlechen.*

(s.) Fred Keup.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Keup. An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Nathalie Oberweis. Madamm Oberweis, Dir hutt d'Wuert.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Jo, merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir d'éischt emol merci der Rapportrice fir all hir Aarbecht iwwer all dës Zäit, an de Rapport natierlech. E Merci och all deenen, déi all déi Joren un dësem Gesetz matgeschafft hunn an deene sëllege Ministären an um Terrain natierlech och, virun allem am Kulturministère natierlech.

De Patrimoine war laang zu Lëtzebuerg vernoléisseg a war souguer méi oder manner inexistent, wann een d'Gesetzestexter kuckt, déi de Schutz vun erhaltenswäerte Gebaier oder vun archeologesche Fouillé gereegelt hunn. An dat war absolut onverantwortlech an engem Land, dat iwwert déi lescht Joerzénge esou séier an esou vill gewuess ass.

Onheemlech vill Patrimoine ass einfach néiergemaach ginn, well et kee staarke gesetzleche Kader gouf, fir de

Patrimoine ze schützen. Dat ass och vläicht ee Grond, firwat och laang zu Lëtzebuerg net iwwert de Sujet diskutéiert gouf. Et gouf einfach keng Denkmalschutzkultur.

Mat deem hei Gesetz, wat elo um Dësch läit, ännert dat sech. Et ass e groussen Text, deen endlech all Dispositionen am Beräich Denkmalschutz op enger Plaz zesummeffléisse léisst: International Konventionen, Gesetzter, Reglementer an esou virun an esou weider ginn an engem kohärenten Ensemblé lissibel gemaach. Mir als Lénk begriessen dat.

Deen éischte Patrimoine, mat deem den Text sech befaasst, ass de Patrimoine archéologique. An do gëtt et direkt eng ganz grouss Neierung, déi sougenannten Archéologie préventive. E gëtt endlech gesetzlech verankert. Et geet hei drëms, dee Patrimoine ze schützen, deen nach am Buedem vergriewen läit. Et kënnt nämlech vir, dass Bauaarbechter zu Lëtzebuerg op verstoppte Schätz stoussen, an da gëtt et komplizéiert. Da kënnt e Baustopp a vill Unsécherheet. Mat deem hei Gesetz gëtt fir d'éischt gekuckt, ob de Buedem wäertvolle Patrimoine verstoppt oder net. An dat schafft Rechtssécherheet a schützt de Patrimoine.

Da kënnt de sougenannte Patrimoine architectural. Do gëtt et elo endlech en Inventaire fir de Patrimoine architectural, deen op wëssenschaftleche Krittäre berout a fir deen et just eng Prozedur gëtt. Och kënne elo architectural Ensembles geschützt ginn, wat virdrun net de Fall war. Mir begriessen och d'Kreatioun vun engem Fond fir dese Patrimoine, well dat erlaabt och, Finanzementer iwwer méi e laangen Zäitraum ze plangen.

Den drëtten Volet ass de Patrimoine mobilier. Dat si Biller, Miwwelen an esou weider. Hei gëtt och d'Prozedur fir de Klassement vereinfacht an, ganz wichteg: Et gëtt e richteg System agefouert, deen d'Zirkulation vun deem Patrimoine seriö reegelt.

Véiertens gëtt an deem Gesetz e Patrimoine immatériel gesetzlech verankert, well Bräich oder verschidden Handwierker zum Beispill gehéieren och zum Patrimoine.

Dat Gesetz bréngt also eng Rei Verbesserungen, déi maachen, dass de Patrimoine zu Lëtzebuerg endlech effikass gëtt. Dat kënne mir nëmme begriessen! Mat deem Gesetz kritt den Denkmalschutz de selwechte Stellenwert wéi den Natur- an Ëmweltschutz. Et muss een awer och ze bedenke ginn, dass et héich Zäit gouf, fir dem Patrimoine endlech déi Platz ze ginn, déi him zousteet.

Duerch déi schwaach gesetzlech Basis, déi de Patrimoine zu Lëtzebuerg bis haut hat, ass och scho vill Patrimoine zerstéiert ginn. Et geet awer net drëms, aus Lëtzebuerg e Musée ze maachen an all ale Steen fir helleg ze erklären. Mee dozou soen ech duerno méi.

Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, firwat ass et also wichteg, de Patrimoine ze schützen? Et geet net just drëms, al Gebaier ze erhalen, well se schéi sinn. Et geet net just drëms, bei Gebaier ze pilgeren oder duerch Muséeën ze spadséieren, well et sech ëm Patrimoine handelt. Et muss een de Leit de Patrimoine méi no bréngen - och dat gouf scho gesot haut -, hinnen erklären, wat e bedeit, wat en iwwert eis seet, firwat mer eis domadder mussen auserneesetzen.

De Patrimoine hëlleft d'Geschicht erzielen, Geschichten ze erzielen an dat aus ville verschiddene Perspektiven eraus. Hie weist eis, dass d'Äntwert ni schwaarz oder wäiss ass. Dofir gehéieren Héichiewe genauso zum Patrimoine wéi e Schlach. Dofir gehéieren d'Péckvillercher genauso dozou wéi e Bild vun engem groussen Moler. Dofir gehéiert eventuell och en aalt Bauerenhaus dozou. De Patrimoine gehéiert

eis all an e schwätzt vun eis all, vun deene groussen Leit a vun deene sougenannte klengen Leit. De Patrimoine ass déi zäitlech Bréck tëscht deem, wat war an tëscht deem, wat ass. De Patrimoine ass also déi Bréck tëscht gëschter an haut.

Mee dofir muss een net alles schützen, eebe just, well ee vun där staatlecher Approche vum Patrimoine, déi dra besteet, ze schützen an ze erhalen, muss ewechkommen. Dat ass nämlech eng Approche, déi keng Interaktioun erméiglecht, well se de Patrimoine op e Podest stellt. Et stellt een eng Distanz tëscht dem Patrimoine an de Leit hier an esou verfeelt een eigentlech den Zweck vun dem Denkmalschutz.

Ech begriessen dofir, dass dëst Gesetz sech un enger méi progressiver Definitioun vum Patrimoine inspiréiert, nämlech déi aus der Faro-Konvention. Dës Definitioun leet nämlech de Wäert op d'Ausernesetze mam Patrimoine. D'Faro-Konvention gesäit de Patrimoine dann och an enger Evolution, als en Objet, deen ee muss studéieren an ënnert deem een an enger stänneger Ausernanersetzung muss sinn.

Esou bréngt eis d'Schütze vum Patrimoine och effektiv eppes. Esou kann een de Patrimoine als Kreatiounsquell notzen a wirken, esou wéi et och an der Faro-Konvention steet. Esou garantéiert een och, dass de Patrimoine en Thema ass fir jiddereen. Allze oft gesi mer nämlech, dass Monumentspatrioten den Denkmalschutz fir sech selwer accaparéieren.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech wëll dofir och op e Saz aus dem Avis vun der Commission des sites et monuments opmierksam maachen. Hei gëtt nämlech kuerz gesot: « un énorme travail de sensibilisation reste à faire dans le domaine de la reconnaissance de la valeur du patrimoine culturel ». Ech mengen, dass dat wouer ass.

Dëst Gesetz ass e ganz gudden Ufank, fir eng richteg Kultur vum Denkmalschutz zu Lëtzebuerg an d'Weeër ze leeden, mee et braucht ee méi. D'Schoule mussen hir Roll do spillen, d'Associatiounen natierlech och am Beräich vum Denkmalschutz, de Kulturministère souwiesou.

Et ass wichteg, dass dës Sensibilisatiounsarbecht gelescht gëtt, fir dass een de Patrimoine méi no un d'Leit bréngt. Dat gesot, gëtt déi Lénk natierlech deem Gesetz seng Zoustëmmung. Villmools merci.

Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Oberweis. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, u sech och vu mir e groussen Merci un d'Rapportrice fir deen ausféierlechen an edukative Rapport. Ech mengen, dass et ëmmer wichteg ass, dass ee grad bei esou komplexen an esou groussen Gesetzesprojeten an d'Déift geet a sech och Zäit hëlt, dat ze erklären.

Jiddereen vun eis hei stoung wuel schonn eng Kéier virun engem ale Gebai oder op enger Plaz mat Spuere ganz wäit aus der Vergaangenheet an huet sech virgestallt, wéi d'Mënschen deemools genee do, wou ee selwer grad steet, eng Kéier gelieft a geschafft hunn. Dat ka ganz beweegend sinn. An da kënnt och séier de Gedanken, ob aner Generatiounen méi wäit an der Zukunft sech iergendwann och eng Kéier un eis erënnere wäerten a probéiere sech virzustellen, wéi et war zu eiser Zäit oder zu där vun eise Grousselteren ze liewen.

Während et un Objeten a Gebaier aus der aktueller Zäit natierlech nach net mangelt, ass dat bei den Objete

vun eise Grousselteren schonns anescht. A vun den Urgrousselteren ginn et oft nach vill manner Spueren. Engersäits ass dat sécher normal, well d'Zäite sech nun emol veränneren, mee wa mer wëllen, dass zukünftige Generatiounen d'Geschicht net just nach iwwer Fotoen erliewe kënnen, dann ass et wichteg, dass mer de Patrimoine och aktiv schützen.

Mir liewen nämlech aktuell an enger Zäit, an där extreem vill gebaut, mee och produzéiert a gläichzäiteg och extreem vill ewechgeheet oder ofgerappt gëtt. Dat ass eng reell Bedroung fir de Patrimoine an duerfir freeë mer eis, dass mam virleienden Text soll eng gesetzlech Basis geschafft ginn, fir den Denkmalschutz zu Lëtzebuerg ze verbessern.

Gläichzäiteg soll dëst Gesetz et erlaben, an Zukunft méi systematesch archeologesch Analysen an Ausgruewungen ze maachen, fir iwwerhaupt emol ze entdecken, wéi vill Spueren aus der Vergaangenheet zu Lëtzebuerg nach ze fanne sinn. An och dat ass en Zil, dat mer absolutt ënnerstëtzen.

Mir deelen also der Majoritéit hir Astellung, dass e Gesetz iwwert de Patrimoine culturel dréngend néideg ass. Mee d'Fro ass awer, ob d'Gesetz an där Form, déi haut zum Vott steet, och dat hale kann, wat et verspricht. An do hunn ech awer ganz e bësse meng Zweifel. Ech gesinn hei kee groussen Paradigmewissel, deen eng breet Protektioun vum Patrimoine wäert assuréiere kënnen, mee éischer en Text mat enger ganzer Rei dach awer Onkloerheeten, dee riskéiert, ongeplangten Nieweneffekter kënnen ze hunn.

Ee vun deesen Nieweneffekter kéint - ech soe kéint, well et ass ze fréi, fir dat ze wëssen -, eng Hausse vun Immobiliepräisser sinn, an dat ausgerechent an enger Phas, déi mer als Logementskris bezeichne mussen. Mir därefe schlisslech net vergiessen, dass mer hei eng Gesetzespropos virleien hunn, déi awer Käschte fir d'Maîtres d'ouvrage mat sech brénge kënnen, wann et drëms geet, archeologesch Ausgruewungen ze finanzéieren.

Wien en Terrain bebaue wëllt, deen an enger Zon läit, déi bis elo net bebaut ass, soudatt net ausgeschloss ka ginn, dass archeologesch Püchen am Buedem ze fanne sinn, wäert gezwonge ginn, en Deel vun de staatlech ordonnéierten Ausgruewungen ze bezuelen. An déi sinn - dat kann ee sech denken - net ëmmer bëlleng.

Do kënne gutt a gären e puer Honnerttausend Euro zousätzlech fir de Bauhär ufalen, jee no Gréisst vum Terrain. Et ass net unzehuelen, dass dës Käschten einfach vum Gewënn vum Verkeefer ofgezu ginn. Nee, déi wäerte wuel duerch eng Hausse vum Verkaufspräis awer iergendwou erëm ausgeglaach ginn.

Esou eng Dispositioun also grad während an enger Logementskris an engem Gesetz ass awer e bësse gewot. Sollt d'Gesetz gräifen an zukünftige systematesch Ausgruewungen gemaach ginn, wäert de Präis op Neibaute steigen. Dat ass eng mechanesch a logesch Geschicht. Natierlech kann et awer och sinn, dass d'Zon, déi fir Ausgruewungen definéiert gëtt, duerno esou kleng ass, dass just ganz wéineg Bauprojeten drënner falen, mee da verfeelt d'Gesetz jo awer och erëm iergendwou säin Zil. Hei si mer der Meinung, dass d'Part, déi de Staat finanziert, definitiv gehéicht kéint ginn, well dës Investisementer net nëmme beim Patrimoine, mee, wéi gesot, och beim Logement géifen hëllefen.

En anere Problem, dee mer an deem Text gesinn, ass deen, dass d'Iwwergangszäit, an där Gebaier aus dem Inventaire klasséiert solle ginn, bei zéng Joer läit. Natierlech ass eis bewosst, dass esou en ëmfaassende Projet net vun haut op muer ëmzesetzen ass. Mee mat enger esou laanger Iwwergangszäit si fir all d'Acteuren um Terrain a besonnesch fir Propriétaire

vun Haiser, déi um Inventaire gelëscht sinn, awer nach Onkloerheete verbonnen.

Mir hoffen duerfir, datt den Dialog mat de Proprietären an och der Zivillgesellschaft wäert gesicht ginn, fir net an enger Situatioun ze endegen, wou d'Leit net wëssen, wat virgeet an d'Gefill hunn, datt éiweg näischt geschitt an dann op eemol ganz séier alles iwwer hire Kapp géif ewech entscheet ginn. Et ass e Gefill, et ass net dat, wat um Terrain ëmmer geschitt, mee et ass eppes, wat d'Leit heiansdo spieren.

Insgesamt géife mer also duerfir och wënschen, datt d'Zivillgesellschaft nach méi breet géif an den Denkmalschutz agebonne ginn. Grad do hu mer nämlech an der Vergaangenheet gesinn, datt et en Thema ass, datt awer ville Mënschen um Härz läit, wou sech vill Leit aktiv abréngen, wou Associatiounen gegrënnt ginn, wou Leit sech engagieren, fir entweeder an hirem Duerf oder och national Denkmalschutz no vir ze dreien.

Leider waren déi Echangingen an der Vergaangenheet - an et huet ee jo ëmmer d'Hoffnung fir d'Zukunft, datt et do besser geet - dach grad bei gréisseren Projeten ëmmer e bësse limitéiert. Meeschtens goufen Associatiounen an engagéiert Bierger eréischt da gehéiert, wann d'Baupläng schonn all virloochen an de Bagger gerullt ass, deelweis och, well se eréischt dann, wann de roude Punkt do houg, wossten, datt iwwerhaupt eppes géif geschéien. Well dann ass et schliisslech jo och vill méi einfach, de Leit ze soen, datt ee si versteet an hir Fuerderungen och novollzéie kéint, während een déi praktesch Ausried, datt et elo awer leider schonn ze spéit ass, direkt bei Hand huet. D'Gemeng huet d'Autorisatioun ginn, et ass näischt méi ze maachen.

Grad op de Gemengen, wou ee méi no un de Leit ass, kéint een d'Biergerinnen an d'Bierger besser abezéien. Mee fir datt d'Gemengen deem wichtige Rôle, dee si dem Gesetz no am Denkmalschutz hunn, och gerecht kënne ginn, brauche se méi Ënnerstëtzung.

Wann ech am Rapport liesen, datt et néng verschidde Gemengen am Land gëtt, vun deene Sites et monuments seet, datt de Patrimoine bâti bei der Erstellung vum PAG net convenablement protégéiert ginn ass, da mécht dat mir awer Suergen. Feeler beim Denkmalschutz si schliisslech och net esou einfach réckgängig ze maachen. Wann e Gebai bis ofgerappt ass, dann ass et fort. De Staat dierf d'Gemengen do net eleng loossen a muss hinne besser Outilen an Informatiounen un d'Hand ginn.

Oft gi Gebaier, déi klasséiert kéinte ginn, guer net mutwëlleg ofgerappt, mee deelweis och aus Onwëssenheet, well deene Concernéierte guer net bewosst ass, wat se do viru sech stoen haten. Hei brauche mer also méi Sensibiliséierung, an dat souwuel, wat d'Proprietäre vun Haiser ugeet, wéi och wat d'Besëtzer vun alen Objete betrëfft, déi iwwert dëst Gesetz jo och besonnesch geschützt kënne ginn.

Wann en aalt Gebai dann awer ofgerappt muss ginn, well verpasst gouf, et fréi genuch ze klasséieren oder well et net anescht gaangen ass, géife mer eis wënschen, datt een der Fuerderung vum Mouvement patrimonial géif nokommen an den Depot fir al Bauelementer géif an d'Liewe ruffen.

Lëtzebuerg huet en extreeme Bauschuttproblem a gläichzäiteg sinn eng ganz Rei al Bauelementer vill ze schéin, fir se einfach op den Tipp ze werfen. Steng, Dieren, Fënsteren oder aner Materialie kéinte gelagert an an zukünfte Projeten nees verwäert ginn. Circular Economy léisst gréiszen. Esou kéint also Material gespuert ginn an d'Verbindung vun neien an ale Materialie kéint interessant nei Bauwierker ervirbréngen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, d'Gesetz ass grouss an ech hat bei Wäitem net Zäit, op all Punkten anzegoen. Ech wäert dat och elo mam Rescht vu menger Riedezäit sécher net hikréien. Ech wäert mech dofir just nach op ee weidere Punkt limitéieren, e Punkt, deem awer extreem wichteg ass an och matbestëmmt, firwat mer de virleienden Text haut net matdroe wäerten an eis enthale wäerten. An zwar geet et hei ëm d'Kontraktioun tëscht dem Ussproch, e Gesetz geschriwwen ze hunn, wat et de Proprietäre vun denkmalsgeschützten Haiser soll erlaben, gewëssen Ännerungen un hiren Haiser virzehuelen, a gläichzäiteg d'Definitioun vun der Authentizitéit vun engem Gebai zum zentrale Krittär mécht fir seng Protektioun.

Ech liesen hei eemol, Zitat: « Pour pouvoir être inventorié comme bien immeuble susceptible de faire l'objet d'un classement comme patrimoine culturel national, un bien immeuble doit être authentique pour avoir connu peu de modifications et avoir gardé des éléments de son époque. » A gläichzäiteg heescht et am Exposé des motifs (veuillez lire: an de Considérations générales am Rapport écrit), Zitat: « Il convient de noter également que les restrictions apportées aux droits des propriétaires par le présent projet de loi sont à leur tour limitées par l'accent mis sur la valorisation, c'est-à-dire par la possibilité d'effectuer des adaptations en vue d'une utilisation des immeubles. »

Fir sech gekuckt sinn dat zwou luewenswäert Iddien, mee wéi d'Valorisatioun duerch Adaptatioun an Authentizitéit duerno zesumme sollen e stabile gesetzleche Kader bilden, ass mer awer net ganz kloer. Wann ech mer also en aalt denkmalsgeschützttend Haus kafen, dann hunn ech jo d'Recht, Ännerungen un dësem Haus virzehuelen, wann ech eng Demande duerfir maachen. A fir eng Rei Aarbechte kann ech souguer nach e Subsid kréien, dësem Gesetz no. A wann ech meng Subsiden dann all kritt hunn, da kéint ech eng Demande de déclassement maachen an da wäert bei der Analys vu mengem Dossier zimmlech séier festgestallt ginn, datt mäin Haus de Krittär vun der Authentizitéit net méi erfëllt. Ech hu jo schliisslech elo massiv Ännerunge konnte maachen an da kéint et nees deklasséiert ginn.

Falls deem esou wär, si mer eis, mengen ech, awer all eens, datt eppes net stëmmt. Hei muss a mengen Aen dréngend nach emol iwwert de Krittär vun der Authentizitéit vun engem Gebai nogeduecht ginn. An ass et iwwerhaupt esou wichteg, datt e Gebai wéineg Modifikatiounen erlieft huet?

Ee vun de Krittären aus dësem Text - an da kommen ech zum Schluss, Här President -, déi Gebaier zousätzlech zu der Authentizitéit kënne schützenswäert maachen, ass ënner anerem jo och de Fait, datt et Biens sinn « ayant connu des transformations au cours du temps et qui témoignent de l'évolution du bâti en affichant des unités stratigraphiques, caractéristiques pour différentes époques ». Wéi dat elo awer soll goen, datt wéineg Transformatiounen a vill Transformatiounen au cours du temps zesummen an engem Gebai ze fanne sinn, bleift a mengen Aen eng vun de groussen Onkloerheeten. Hei bleift vill Sputt fir individuell Aschätzungen, an ech mengen, dat bitt net déi Sécherheet, déi mer vun engem neie Gesetz ze erwaarden haten.

Ech denken duerfir, datt de virleienden Text, sou gutt e vläicht op anere Punkten ass, an de Kapitelen iwwert de Schutz vu Gebaier nach besser kéint sinn. An duerfir wäerte mer eis haut enthalen, well mer och d'Repercussiounen op d'Zukunft nach net kënnen ofschätzen. Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Clement.

D'Regierung huet d'Wuert, d'Madamm Kulturministresch Sam Tanson. Madamm Tanson, Dir hutt d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

Mme Sam Tanson, Ministre de la Culture | Jo, Här President. „Die Denkmalpflege ist ein Lehrstück des Lebens, eine Zerreißprobe der Nerven, ein Kampf mit Windmühlen und ein Baum der Erkenntnis. Denkmalpflege wird nicht gelehrt; sie ist ein Bad, in welches man geworfen wird.“ Esou ass et mer op d'mannst déi éischt Méint am Ministère méi wéi eng Kéier gaange mat dësem Dossier.

Ech mengen, verschidde vu menge Virgänger, déi heibanne sinn, warscheinlech och. An et ass en Zitat vum Bernhard Anderes, engem Schwäizer Konschthistoriker an Denkmalpfleger aus dem 20. Joerhonnert. An ech sinn der Meenung, dass dat Schicksal do vill Leit deelen, déi heiranner schaffen. An et geet eigentlech drëm - an dat ass jo haut och ganz vill ugeklungen -, dass mer den Denkmalschutz natierlech valorisieren, eise Patrimoine valorisieren, dass mer op där anerer Säit och eng gewësse Rechtssécherheet schafen, déi haut souwuel bei den Immeubles wéi och bei der Archeologie déi eng oder aner Kéier awer vläicht e bësse feelt.

Ech kommen elo am Laf vu menger Interventioun nach op déi eenzel Remarken zrëck.

Ech wollt awer direkt uganks eng Kéier soen - well et jo hei awer e bësse geheescht huet, wéi wann net vill géif protegéiert ginn oder wéi wa mer eng Zerstörungswut hätten zu Lëtzebuerg -: Mir haten eng Verduebelung vun den national geschützten Gebaier an de leschten zéng Joer. Dat heescht, mir hunn déi lescht zéng Joer scho ganz vill Efforte gemaach. A wann ech Iech eleng d'Zuele vun dem leschte Joer ginn, do hu mer d'COSIMO, well och do jo ëmmer erëm dovunner rieds geet, wéi vill dass d'COSIMO mécht oder net mécht. D'COSIMO huet eng iwwer 100 Protektionsdossieren d'lescht Joer ofgeschloss. Dat heescht, et sinn eleng d'lescht Joer och iwwer 140 Gebaier geschützt an 150 neier ugefaange ginn.

Also ech sinn op alle Fall frou, dass mer eis elo haut deen heite Kader kënne ginn, ëmsou méi well en op eng laang Preparatiounsaarbecht zrëckgeet. An et ass awer ..., et ass mer esou wichteg, dass ech dat awer och hei nach eng Kéier wëll ënnersträichen. Et ass ugeklungen, mee deen Text hei huet eng Rëtsch Ulafterproblemer gehat. En huet eng grouss Preparatiounsaarbecht gebraucht an ech sinn duerfir ëmsou méi frou, dass mer et doduerjer elo fäerdegbruecht hunn, duerch all déi Viraarbechten, déi gelescht gi sinn, haut mat engem relativ breede Konsens mat e puer Ausnamen deen Text hei kënne stëmmen.

No engem éischte Gesetzesentwurf, dee viru méi wéi 20 Joer hei deposéiert gouf - do gesäit ee, wéi laang mer schonn iwwert dee Sujet hei schwätzen a wéi laang mer eis och scho bewosst sinn, dass mer déi Saach mussen ugoen -, ass dunn den Dossier erëm opgeholl gi mat enger Etüd iwwert den Droit du patrimoine culturel vum François Desseilles, an déi ass 2013 am September ofgeschloss ginn. Dat war ënnert der Opsicht vun der Madamm Modert. Do goufen et och éischt Accisé vum Patrimoine am Joer 2014. An et gouf en Aarbechtsgrupp mat all den Acteuren: Kulturministère, wou de Guy Arendt sech drëms bekëmmert huet, wou och eenzel Associatiounen, Gemengen, Ministären, well dat hei betrëfft net just de Kulturministère - och dat ass jo schonn e puermol ugeklungen -, an dee kouw eng sëllege Kéieren zesummen.

Dann hate mer international Konventiounen, déi mer hei gestëmmt hunn, deene mer och an dësem Text

Rechnung droen. Mir haten eng Petitioun, déi debatéiert gouf. An ech profitéiere vläicht vun deene Remarken, déi derzou gemaach goufen, zu där Petitioun, fir déi Leit, déi dee Moment vläicht nach net dobäi waren, déi awer elo haut dozou intervenéiert sinn, drun ze erënneren: Et gouf schonn eng Kéier en Ulaf, fir esou e breede Filet op eis Gebaier ze leeën. Dat war eeben de Projet 4715, an dee wollt all Gebai, wat virum 1. Januar 1914 gebaut gouf, ënner Denkmalschutz stellen, also provisoiresch op den Inventaire stellen.

Do huet de Staatsrot awer mat Opposition-formellen drop reagéiert weinst Insécurité juridique, weinst engem ze héijen Aarbechtsopwand, weinst dem Arbitraire, deen dat och bedeit. Duerfir ass dat net nach eng Kéier zrëckbehale ginn. Mir hunn och nach eng Kéier beim Kadaster nogefrot, ob et méiglech wär, dat ze retracéieren, an ob et méiglech wär ze soen, all Gebai, wat virum Datum 1945/1950 gebaut gi wär ..., ob een dat kéint esou an den Text fixéieren, dass déi d'office géifen ënner Denkmalschutz falen. An och do krute mer gesot, dass dat vusäite vun dem Kadaster net sécher retraçabel wär. Or, mir wëlle Rechtssécherheet - hätte mer domadder net kritt. An op déi kreativ Proposition, fir einfach all Gebai hei am Land ënner Denkmalschutz ze stellen, ginn ech elo, mengen ech, net an, esou vill Zäit hunn ech net.

Eppes, wat extreem wichteg ass, dat ass, dass mer hei ... Mir hunn elo vill vum Patrimoine immobilier geschwat, mee mir ginn hei der Definition „Patrimoine culturel“ e breede Sënn. Et ass eng global Definition. « Toutes les ressources héritées du passé et ce sous toutes ses formes et tous les aspects à la fois tangibles et intangibles. Ainsi sont notamment inclus : les monuments, les sites, les paysages, les savoir-faire, et les expressions de la créativité humaine, ainsi que les collections conservées et gérées par des organismes publics et privés, des musées, les bibliothèques et les archives. »

De Patrimoine culturel, dat sinn also all déi Elementer, déi eis aus der Vergaangenheet iwwerdroe goufen. An d'ailleurs reflétéiert deen däitschen Term fir „Patrimoine culturel“ dëst ganz gutt mam „Kulturerbe“ an englobéiert also net nëmmen de Patrimoine, den Immobilier, mee eeben och den Archeologie, de Mobilier an den Immatériel. An och hei gëtt de Patrimoine culturel als dynamesch definéiert, also eppes, wat sech konstant weiterentwickelt, wat sech vergréissert, wat sech erweidert. Dass d'Erhale vu kulturellem Ierwen Deel ass vun der Entwécklung vum Mënsch a vu senger Liewensqualitét an e Bäitrag ass zu der nohalteger Entwécklung an der Promotioun vun der kultureller Diversitéit, och dat ass e wichtige Message aus dësem Text.

An dann, dass d'Recht op e kulturellt Ierwen en inhärent Recht ass, fir um kulturelle Liewen deelzehuelen, wéi och an der Déclaration universelle des droits de l'homme virgesinn.

Mir fixéieren also hei elo en eenheetleche Kader fir déi verschidde Forme vu kulturellem Ierwen: archeologesch, architekturel, mobilier an immatériel. All fanne se elo hei hir Plaz an engem Text, an dat huet och mat sech bruecht, dass mer aner Texter hu missen abregéieren.

Och dat internationaalt an europäesch Recht - wou mer vläicht e bëssen hannendra waren an den Transpositionen, fir dat och hei virzugesinn - gëtt hei integréiert mat véier internationale Konventionen, zwee europäesche Reglementer an enger Direktiv. D'Reegele fir de Schutz vum kulturellen Ierwe gi moderniséiert a méi kohärent ausgeschafft, an dëst och notament duerch d'Introduktioun vun dem

Prinzip vun der Archéologie préventive, wéi et an der La-Valetta-Konventioun virginn ass, mee och zum Beispill duerch eng méi kohärent a rechtssécher Aart a Weis, fir dat gebauten Ierwen ze schützen.

D'Zil vun dësem Projet ass et ganz kloer, fir d'Conservatioun an d'Erhale vum kulturellen Ierwe besser ze garantéieren an un déi nächst Generatioun weiterzeginn. De Schutz vum kulturellen Ierwen an och den einfache Gebrauch dovunner ass Deel vun der Politik vun enger nohalteger Entwécklung, déi dëser Regierung wichteg ass. Och ass et wichteg, eist kulturellt Ierwen ze erhalen, well et eis räich a villschichteg Geschicht, Identitéit a Valeur widderspigelt. An dat kulturellt Ierwen ass och e wichtige Facteur vum Zesummenhalt an eiser Gesellschaft.

Mme Djuna Bernard (déi gréng), rapportrice | Très bien!

Mme Sam Tanson, Ministre de la Culture | Patrimoine archéologique: Et ass schonn ugeklongen, wéi déi Archéologie préventive soll gemaach gi mat deene faméisen Zones d'observation archéologiques, d'ZOA. D'ZOA ass eng Zon, wou mer wëssen, dass se archeologesch Sitten enthält oder susceptibel ass, dës ze enthalten. Et sinn also ausgeschloss: klasséiert archeologesch Sitten, Sites archéologiques, déi duerch Fouillé scho komplett zerstéiert sinn, an Terrainen, déi bis zum archeologeschen Niveau amenagéiert sinn, zum Beispill e Parking.

De Projet vun der ZOA gëtt op Basis vum Inventaire du patrimoine archéologique an zesumme mat aneren Administratiounen wéi dem Kadaster oder der Ëmweltverwaltung ausgeschafft, fir dann och - an dat ass ganz wichteg, well et e puermol ugeklongen ass - d'Participatioun mat anzubannen, fir no enger Procédure d'enquête publique an engem RGD (ndlr: Règlement grand-ducal) delimitéiert ze ginn. An och hei kënn eeben eng numeresch Plattform, esou dass jiddweree kann en Accès dorobber hunn.

Et ass also och en dynamescht Instrument, wat weiterentwickelt gëtt. An da gëtt et an deenen ZOAen, eng Sous-zone, déi sougenannten onbekannten Zon, wou et weeder konkret Donnée gëtt, dass archeologesch Iwwerreschter do sinn, nach konkret Donnéeën, déi ausschléissen, dass eppes do ass. An och hei, an och dat ass immens wichteg, gëtt et Dispensen. Dat heescht, déi Suerg, dass elo alles géif schrecklech komplizéiert ginn - ech kommen och nach op d'Prozedur zrëck -, déi ass net ginn, well Aarbechte mat enger Emprise au sol ënner 0,3 Hektar a manner wéi 0,25 Meter Déift, zum Beispill e Gaardenhaischen, wäeren hei net mat dran. Beim PAP „nouveau quartier“ mat enger Surface ënner engem Hektar och net. An dann urgent Aarbechte vun Assainissement vu Stroossen, och déi sinn ausgeholl.

Zil ass et, ganz kloer, dass ee kann eng Previsibilitéit kréien, dass ee genau weess wéi laang et dauert, bis een eng Autorisatioun kritt a wat geschitt, wann ee keng kritt. Duerfir hu mer och fix Delaien dragemaach. Bannent 30 Deeg no der Demande d'évaluation, muss dann eng Prescriptioun gemaach ginn. Entweder gëtt gesot, et muss eng Opération de diagnostic archéologique gemaach ginn oder eng Opération de fouille archéologique. An dës Prescriptioun gëtt duerch spezialiséiert Firmen ausgefouert. Jo, et gëtt där vläicht nach net esou vill de Moment zu Lëtzebuerg, mee och dat ass wéi bei allem, d'Offer an d'Demande, dat kennt Der alleguerten - esou dass mer iwwerzeegt sinn, dass dat sech do wäert do matzéien. Da kann um Enn vun der Evaluatiounsprozedur d'Ministesch, de Minister eng Levée vun der Contrainte archéologique ginn, an et gëtt eeben eng Rëtsch Garde-fouen. Silence vaut accord: Dat heescht, wann de Minister net no 30 Deeg

äntwert, dann ass eeben de Prinzip ginn, dass ee kann ufänke mat schaffen.

D'Demande d'évaluation kann och ausserhalb vun all konkreete Projet gemaach ginn. Och dat hëlleft, dass ee kann der Saach virgräifen an dass een, wann een de Moment wëllt bauen, prett ass, well et wäert sech näischt méi un der archeologescher Situatioun vum Terrain änneren, och net no fënneg Joer.

Weider ass déi maximal Durée pro opération archéologique op sechs Méint fixéiert a just an Ausnahmefäll kann d'un commun accord mam Aménageur eng nei Durée fixéiert ginn, am Fall vun enger exceptioneller Decouverte.

An zu den Tariffer, well hei ugeklongen ass, wéi wann elo all Bauprojet e puer Honnerttausend Euro kéint méi deier ginn. Och dat hate mer ganz laang an der Kommissioun thematiséiert.

Bei engem Sondage, wat 98 % vun den Operatiounen ausmécht, si mer bei engem Tariff vun ënner 10 Euro de Meterkaree. An et si just déi Fouillen, déi dann déi 2 % ausmaachen, déi natierlech kënne méi deier ginn. Hei kënnen effektiv méi héich Tariffer fälleg ginn. Dat ass ganz variabel, et hängk vun der Gréisst vum Terrain of. An do ass et jo och dann esou, dass déi 50 % vum Staat iwwerholl ginn, eppes, wat et d'ailleurs bei Wäitem net an allen europäesche Länner esou gëtt.

Dann, an ech entschëllege mech schonn direkt, well ech wäert e bësse méi laang sinn, Här President, kommen ech bei de Patrimoine architectural. Mee et ass wichteg, nach op verschidde Saachen anzegoen. A ech wollt nach eppes zu dem Effektiv vum neien Institut national de recherches archéologiques soen. Mir wäerten dëst Joer op 50 Mataarbechter bei dem neien INRA kommen. 2018 waren et der 21, dat heescht, den Effektiv huet sech elo an deene leschte puer Joer méi wéi verduebelt, fir deenen neien Aufgabe gerecht ze ginn.

Zu dem Patrimoine architectural: Et ass schonn erkläert ginn, wéi den Inventaire soll gemaach ginn. Mir sinn dat all zesumme kucke gaangen. Dir hutt gesinn, mat wéi enger Begeeschterung déi Leit un déi Aarbecht eruginn, genau wéi och bei dem zukünftigen INRA.

Haut schaffen eelef Leit beim Service de l'inventaire, dräi weider Poste goufe geschafen an d'Inventaire vun de Gemeene Fiels, Fëschbech, Helperknapp, Miersch si fäerdeg, un deene vu Kielen, Lëntgen, Luerenzweiler gëtt den Ament geschafft.

Dann och nach zu der Prozedur vun dem Inventaire. Och hei ass esou bei verschiddenen Interventiounen ugeklongen, wéi wann dat géif laanscht de Bierger lafen. Informéiert Iech emol an deene Gemengen, wou dat dote passéiert! Am Moment ass jo Kielen zum Beispill, wou ganz aktiv geschafft gëtt. Do gi Videoe gemaach, da gi se bei d'Leit, se ginn eenzel schellen, si schwätze mat de Leit, si huele sech extreem vill Zäit, fir dann herno deen Inventaire opstellen.

Wann elo d'Gesetz a Kraaft trëtt, da gëtt deen Inventaire an enger effentlecher Prozedur diskutéiert, wou jiddereen, och d'Gemengen, kënnen hiren Avis derzou eraginn. An dann eréischt gëtt eng definitiv Decisioun geholl. Dat heescht, mir sinn hei wierklech an engem participative Prozess.

Nei derbäi kommen och d'Secteurs protégés d'intérêt national, dat heescht, dass e bësse méi breet ronderëm e wierklech fundamentaalt Element wéi elo e Schloss, eng Buerg, och nach d'Alentour kënne mat geschützt ginn.

Zwee Ziler probéiere mer, hei wierklech mat deem ganzen Text ze errechen. An ech mengen och, dass

mer dat fäerdegbréngen. Et ass éischtens e méi kohärente Schutz, an deem mer kloer fixéiert Krittären hunn, déi fir all Gemeng d'selwecht sinn a méi eng grouss Rechtssécherheet, well wann den Inventaire an der Gemeng ofgeschloss ass, da weess all Bierger aus där Gemeng, wat mat sengem Gebai ass, wou e mat sengem Gebai drun ass.

Den Inventaire supplémentaire, och dat ass ugeklongen: Jo, dee gëtt duerch dëst Gesetz ofgeschaaft. Mee et ass eng Période transitoire virgesinn, an där all déi Gebaier, déi Stand haut um Inventaire sinn, geschützt bleiwen, bis dass den Inventaire, deen neien Inventaire, an där Gemeng gemaach ass. An da kënn se entweeder definitiv klasséiert ginn oder och eventuell net méi klasséiert sinn, wa se deene Krittären net entsprechen.

Och hei gëtt eng numeresch Plattform gemaach, soudass jiddwereen en Accès dorobber wäert hunn.

Et ass och e Filet de sécurité an där Transitionphas virgesinn, bis dass all Inventaire implementéiert ass. An allgemeng ass et esou, dass ... an do gëtt et vläicht och e klengen ... Ech muss och vläicht nach eppes preziséieren, mir hunn am Moment, an dat wäert och bestoe bleiwen, déi zwee Niveaue. Mir hunn dee kommunalen Niveau. All Gemengeresponsablen, all Gemengerot ass an der Responsabilitéit, och eppes zum Denkmalschutz bäizedroen. Dat mécht all Gemeng esou, wéi se et fir richtig hält. Iwwert de PAG huet all Gemeng déi Méiglechkeet, dat ze maachen.

Mir als Kulturministère iwwert de Sites et monuments maache just eng Evaluatioun. Mir ginn de Gemengen déi Informatiounen, wou mir der Meenung sinn, dat heite sinn déi Haiser, déi eise Krittären no, Potenzial hätten, fir geschützt ze ginn. D'Gemeng mécht duerno um kommunalen Niveau mat där Evaluatioun dat, wat si et fir richtig hält. Et muss een derzou soen: Wann d'Gemeng natierlech op de Wee geet, dat net ze schützen, ass herno ëmmer e Risiko, wann Der esou wëllt, wann Der dat als Risiko gesitt, dass de Bierger sech a Sécherheet wänt a mengt, d'Haus géif net geschützt ginn an e kéint et ofrappen, wann dat säi Wunsch ass, an dass herno awer duerch en nationale Klassemment, an zemools och elo mam Inventaire, déi Saachen dann awer national kënn geschützt ginn.

Dat heescht, et leeft am Moment op zwou Ebenen. Dat huet näischt mat Courage oder Willen ze dinn. Natierlech wäerte mir allegueren déi Saachen, déi ënnert déi Konditiounen falen an déi d'Prozedur duerchlaf hunn a wou sech dat alles dem Gesetz no afüügt, dee Moment dann och schützen. Mee d'Gemeng behält weider do hir Kompetenzen, fir och mat ze schützen.

Et bleift och eng individuell Klassemmentsprozedur, soulaang wéi mer dann elo net den Inventaire an där Gemeng hunn. Déi ass och vereinfacht a gëtt just nach iwwer Arrêté ministériel gemaach.

Zu den Zuele vum neien Institut national pour le patrimoine architectural: 2008 hu 14 Leit do geschafft, 2020 38 an dëst Joer gi mer op 45 Mataarbechter.

An och nach e Wuert iwwert d'Subventiounen. Hei bleiwe mer „à droit constant“. Dat heescht, dass bei deene Gebaier, déi geschützt sinn, kënn weider zu op d'mannst 50 % d'Renovatiounsaarbechten, déi am Sënn vum Schutz gemaach ginn, vum Kulturministère iwwer Sites et monuments matfinanziéiert ginn. Hei sinn iwwer 22 Milliounen reservéiert an am Moment ginn iwwer 600 Propriétaire bei esou enger Renovatiounsaarbecht begleet.

Et ass och vill geschwat ginn iwwert de Patrimoine mobilier. Och dat ass wichteg, dass mer eis endlech och do kloer Prozedur ginn, wéi eng Kulturgidder klasséiert kënn ginn, wéi déi Prozeduren oflafen a

virun allem, ganz wichteg, ënner wéi enge Konditiounen dës Kulturgidder och kënn verkaaft a oder net verkaaft ginn.

Da féiere mer och Garantien an, d'Garantie d'État, d'Garantie de restitution. Och dat si wichteg Saachen.

Leschte Patrimoine, deen heiriwwer couvriert gëtt: dat immateriellt Ierwen, zum Beispill d'Sprangpréssessioun, wou och dann eeben iwwert d'Kommissioun vum Patrimoine culturel en Avis kann ofgi ginn.

Ofschléissend wëllt ech bemierken, dass ech et ganz wichteg fannen, dass mer nieft dëse Reegele vum Patrimoine culturel och vum dësem Gesetzesprojet profitéieren, fir an der Sensibilisatioun iwwert de Patrimoine culturel weiderzekommen.

Verschidden Initiative gëtt et schon haut, wéi zum Beispill d'Journée européenne du patrimoine. Déi stinn dëst Joer d'ailleurs ënnert dem „sustainable heritage“, well ech si wierklech der Meenung, dass déi zwou Saachen extreem enk matenee ginn. Mir schaffen och enk mam Energieministère zesummen, fir ëmmer ze kucken, wat ee vun neie Mëtzel ka fannen, wéi een dat ka matenee verbannen, well et kann natierlech net sinn, dass doduerch, dass een an alen Haiser ass, een déi net och kann energeetesche sanéieren. Natierlech kann dat iwwer aner Weeër och geschéien. Mee dat eent schléisst dat anert net aus, au contraire.

Ech sinn der Meenung, dass Denkmalschutz extreem nohaltig ass, well mer manner doduerch ofbauen, well mer Saachen halen, well mer eis Ressourcé schounen, andeems mer dat, wat scho gebaut ass, fir nei Generatiounen nei notzen a mir kënnen dat och ëmbauen. Dat schléisst och den Denkmalschutz net aus. An och Denkmalschutz a Wunnengsbau ginn enk matenee. Dat weisen och déi sëllege Projeten, déi zum Beispill de Fonds du logement mat klasséierte Gebaier gemaach huet. Och a Gemengen, wou ech ganz flott Saache gesinn hunn, wou och Gemenge sech Méi gemaach hunn, fir klasséiert Gebaier ëmzefonctionéieren als Wunnengen. Kommt mir halen op, dat eent géint dat anert auszuspielen! Dat ass wierklech ..., dat ass net de Sujet. Dat ass definitiv net de Sujet.

Et gëtt och genuch Beispiller fir ze weisen, dass grad klasséiert Gebaier, déi maachen, dass ee se net kann ofrappen, déi maachen, dass een net kann zéng Stäck enzwousch hibauen, dass déi et erlaben, dass déi Gebailechkeeten zu engem abordabele Präis kënn weiderverkaft ginn, well et eebe gewosst ass, dass ee kee Profit kann doraus zéien, well se esou bestoe bleiwe vum Gabarit hier, wéi se dee Moment sinn. Do gëtt et genuch Beispiller. Ech ka mech erënneren, dass an der Stad Lëtzebuerg, déi Cité zu Hamm, déi mat deene klengen Haisercher, ganz ënner Schutz steet, zu Déifferdeng, wou den deemolege Buergermeeschter decidéiert huet, verschidden Haiser missten och esou bleiwen. Dat huet och en Impakt op de Kafpräis. Duerfir, dat schléisst dat anert net aus.

Une voix | Très bien!

Mme Sam Tanson, Ministère de la Culture | An nach e Punkt zu de Subventiounen, well deen och ugeschwat ginn ass. De Patrimoine industriel ass extreem wichteg, wann een d'Vergaangenheet vun eisem Land kuckt, wann ee kuckt, wou mer hierkommen, wann ee kuckt, wou eise Räichtum hierkënn a wann ee kuckt, wou vill vun eise Virfare geschafft hunn.

Et ass net fir näischt, dass ech den CNCI bei hirer Grënnung ënnerstëtzt hunn, dass mer se finanziell ënnerstëtzen, dass se sech elo konnte richtig gutt opstellen, och mat Ënnerstëtzung duerch d'Œuvre, an dass mer amgaange sinn ze kucken, wéi mer dat perinniséiere kënnen.

D'Denkmalschützer, déi verschidden Associatiounen, hu sech an enger Federatioun zesummegeallt. Och do: Mir hate schon Echanges, wou mer kucken, wéi mer se nach kënn besser ënnerstëtzen. An och all déi aner Associatiounen lafen iwwer Conventiounementer oder Subventiounen, jee no hire Besoinen.

Une voix | Très bien!

Mme Sam Tanson, Ministère de la Culture | D'Zil vum Gesetzesprojet ass et, dem Patrimoine culturel dee Stellerwäert an der Gesellschaft ze ginn, deen e verdéngt, soudatt och nach eis Kanner, eis Enkelkanner an all déi, déi no eis kommen, deen Ierwen nach iwwreg hunn, doduerch hir Geschicht verstinn, d'Geschicht fir unzepaken. An natierlech, wann et ëm de Patrimoine immobilier geet, geet et och drëm, a wéi enger Landschaft mer liewen, a wéi engem Duerf mer liewen, a wéi enger Stad mer liewen, wéi homogeen déi ass a wéi schéin a wéi agreabel et sech do uspiert ze liewen.

Ech wollt awer net ophalen, ier ech nach e puer Merci lassginn. An da sinn ech wierklech fäerdeg. Merci der Rapportrice a Presidentin vun der Kommissioun an natierlech och der Sekretärin an hire parlamentaresche Mataarbechter. En extrae Merci der Madamm Modert an dem Här Arendt, déi hei ganz vill Viraarbecht geleescht hunn an ouni déi den Text natierlech hei och net méiglech gewiescht wier.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Sam Tanson, Ministère de la Culture | An dann ... Mir hu vill, vill, vill heiru geschafft a mir hate ganz vill Asaz allegueren, awer ganz besonnesch d'Beryl Bruck, d'Anne Hoffmann, de Chris Backes, d'Selma Becirovic, d'Elisabeth Widung an de Jo Kox, ...

Mme Djuna Bernard (déi gréng), rapportrice | Très bien!

Mme Sam Tanson, Ministère de la Culture | ... de Patrick Sanavia an d'Christina Mayer, de Foni Le Brun an d'Heike Pösche, de Patrick Dondelinger, de Michel Polfer an de Régis Moes. Iech all e ganz grouse Merci! An hei ass en avant-première dat faméist Dokument, ...

(Mme Sam Tanson montre une documentation.)

... wou mer jo gesot haten, dass mer et géifen ausschaffen a wat ech dann an deenen ënnerschidd-lechen Owender wäert och nach am Detail virstellen. Dir kritt natierlech eng Kopie, soubal et gedréckt ass. Merci fir Är Gedold.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools der Madamm Kulturministesch Sam Tanson. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7473. Den Text steet am Document parlementaire 7473¹⁷.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7473 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Da komme mer elo zum Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass bei 54 Jo-Stëmmen a 6 Abstent-iounen ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles (par M. Laurent Mosar), Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen (par M. Félix Eischen), MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Diane Adehm) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova (par Mme Josée Lorsché), M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain (par Mme Djuna Bernard), Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Se sont abstenus : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Motions

Da komme mer nach bei d'Motiounen, déi bei dësem Projet deposéiert gi sinn.

Motion 1

Fir d'éischt d'Motioun Nummer 1, déi vum Här François Benoy deponéiert ginn ass. Wëllt nach een d'Wuert zu dëser Motioun ergräifen?

Kënne mer dës Motioun à main levée ofstëmmen?

(Assentiment)

Vote sur la motion 1

Wie mat dëser Motioun d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

D'Motioun Nummer 1 ass domadder eestëmmeg uegholl.

Motion 2

Da kéime mer zur Motioun Nummer 2, déi vum Här Fred Keup deponéiert ginn ass. Wëllt nach een zu där Motioun d'Wuert ergräifen? Den Här Dan Biancalana.

Plusieurs voix | O!

M. Dan Biancalana (LSAP) | Merci, Här President. Ech hunn hei d'Motioun duerchgeliess, déi den Här Keup hei deposéiert huet. Bon, et muss ee jo virun allem soen, dass d'Gemege jo awer ganz kloer an der Lag sinn, fir hire Patrimoine culturel ze valoriséieren, sief dat um Niveau vum PAG, sief dat am Kader vum Inventaire.

Wann een deem hei géif nogoen, wat d'ADR hei schreift, da géif dat jo am Fong heeschen, dass een de Gemengen d'Kompetenz ewechhëlt, fir engersäits d'Baugeneemegungen ze attribuieren, awer och effektiv déi Geneemegung, fir Gebaier ofzerappen. An ech mengen, dass am Fong esou e Relevé och absolutt guer keng Plus-value deementspriedend géif matbréngen.

Fir dat heiten ze maachen, bräicht een am Fong eng national Autorisatioun, fir deem kënne Rechnung ze droen. Also hëlt een hei ganz kloer de Gemege Kompetenzen ewech. Deementspriedend géif ech proposéieren, dës Motioun ofzeleenen.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Biancalana. Dann huet den Här Sven Clement d'Wuert gefrot.

M. Sven Clement (Piraten) | Jo, merci, Här President. Ech hunn zwar elo net ganz gesinn, wou een de Gemengen d'Kompetenzen ewechhëlt, wann ee statistesch Donnéeë wëllt erhiewen. Mee ech ...

Bref, mir leenen déi Motioun aus engem ganz anere Grond of, nämlech well mer net d'Valeur gesi vun deene statisteschen Erhiewungen. Virun allem huet den Alter vun engem Gebai wierklech näischt auszesoen doriwwer, ob et erhalenswäert ass oder net. Mir hu Saachen, déi si ganz nei a sinn immens erhalenswäert. An et si Saachen, déi si ganz al, an déi sinn definitiv net erhalenswäert.

Well just den Alter vun de Steng mécht nach net, dass et Patrimoine ass. Et muss do schonn e bësse méi si wéi nëmmen den Alter. Dofir mengen ech, dass déi heite statistesch Donnéeën och keng Valeur ajoutée wäerte bréngen. Dofir wäerte mir och dergéint stëmmen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Clement. Et ass keng weider Wuertmeldung ...

(Interruption par M. Fred Keup)

Nee, den Här Keup nach als Auteur vun der Motioun.

M. Fred Keup (ADR) | Merci, merci, Här President. Also, ech menge wierklech, dass vläicht den Här Dan Biancalana d'Motioun elo net esou verstanen huet, wéi se am Fong geduecht war. Et geet hei net drëms, fir iergendengem d'Kompetenz ewechzehuelen. Et ass einfach eppes, wat kengem wéideet.

Mir stellen einfach eng Statistik op, wivill Gebaier ofgerappt ginn hei am Land. Méi ass et jo net. Et ass eppes, wat kengem wéideet. Ech weess och net, wou dat géif an d'Autonomie vun der Gemeng elo agräifen. Et gëtt jo och soss Statistike vun all méiglechen Sorten, iwwert d'Schoulen an iwwer ech weess net wat, déi beim Staat zesummegesat ginn.

Déi aner Saach vum Här Clement, do wëll ech awer soen: Also, et war jo grad op eng Fro vun Iech hin, wou ech dat heiten och elo ... déi ass jo och zitéiert an der Motioun, wou Dir jo och dat heite gefrot hat a wou Der Iech eng Kéier selwer opgeregelt hat, dass de Staat emol keng Statistiken hätt iwwert déi Gebaier, déi ofgerappt ginn, an dass de Staat emol selwer net wéisst, wivill dass der ofgerappt ginn.

Mam Alter - do kann een nach driwwer schwätzen. Natierlech ass dat net nëmmen deen eenzege Krittär, ob eppes erhalenswäert ass oder net. Do gëtt et nach eng ganz Partie aner Krittären. Et geet och net onbedéngt hei drëms, fir direkt doriwwer ze urteelen, mee fir awer eng Vue d'ensemble ze kréien unhand vun dëser Statistik ebenen, wat hei am Land ofgerappt gëtt. An ech mengen, dat wier awer an engem gréisseren Interessi, wéi dat elo hei gemaach gëtt vu Verschiddenen.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Keup. Dann nach d'Madamm Octavie Modert.

Mme Octavie Modert (CSV) | Merci, Här President. Dem Här Biancalana seng Argumentatioun konnt ech net ganz novollzéien. Ech fannen awer, dass déi Motioun hei e bëssen ze partiel ass, an dofir géif d'CSV dergéint stëmmen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Modert. Ech mengen, da kënne mer elo zum Vott vun dëser Motioun kommen.

Vote sur la motion 2

D'Ofstëmmen fänkt un.

(Interruptions)

Da komme mer elo zum Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

Dës Motioun ass bei 4 Jo-Stëmme géint 56 Nee-Stëmmen ofgeleent.

Ont voté oui : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen (par M. Laurent Mosar), MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Diane Adehm) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova (par Mme Josée Lorsché), M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain (par Mme Djuna Bernard), Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

5. 7853 - Projet de loi portant approbation de l'Accord, fait à Bruxelles, le 17 décembre 2020, amendant l'Accord relatif à la fourniture et à l'exploitation d'installations et des services de la circulation aérienne par Eurocontrol au Centre de contrôle régional de Maastricht, signé le 25 novembre 1986

Mir kommen elo zum Projet de loi 7853, deen en Accord iwwert d'Eurocontrol amendéiert. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An ech géif direkt d'Wuert un d'Madamm Rapportrice vun dësem Projet de loi ginn, déi honorabel Madamm Chantal Gary. Madamm Gary, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics

Mme Chantal Gary (déi gréng), rapportrice | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här Minister, déi Europäesch Organisatioun fir Sécherheet am Loftraum, och Eurocontrol genannt, gouf den 13. Dezember 1960 per international Konventioun gegrënnt, mam Haaptzil, d'Fluchverkéiersgestioun ze vereenheetlechen. Eurocontrol gouf deemools vu sechs Staate gegrënnt - den dräi Benelux-Länner, Däitschland, Frankräich an dem Vereenegte Kinekräich - an zielt méttlerweile 41 Memberstaaten, 2 États associés an 19 Partnerstaaten. Eurocontrol huet haut nieft hirem Siège zu Bréissel nach dräi weider Sitten, dorënner bekanntlech och den Trainingszenter hei zu Lëtzebuerg.

Fir dem Zil vun der Eurocontrol-Konventioun gerecht ze ginn, hunn 1986 véier vun de sechs Grënnungsmemberen, an zwar d'Benelux-Staaten an Däitschland, als